

## บทที่ 4

### ผลการศึกษาพฤติกรรมการระดมเงินฝาก และผลการดำเนินงานของธนาคารธนชาติ

ในงานวิจัยนี้แบ่งการศึกษาข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมในการระดมเงินฝากของธนาคารธนชาติ โดยศึกษาการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ผลิตภัณฑ์เงินฝาก โครงการส่งเสริมการขาย และการขยายสาขาของธนาคาร อีกส่วนหนึ่งเป็นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธนาคารธนชาติเปรียบเทียบกับระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

#### 4.1 พฤติกรรมการระดมเงินฝาก

##### 4.1.1 กลยุทธ์ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

จากการศึกษาพฤติกรรมในการระดมเงินฝากของธนาคารธนชาติ ตั้งแต่ปี 2545 ถึงปี 2550 พบว่าธนาคารธนชาติ มีพฤติกรรมในการใช้กลยุทธ์อัตราดอกเบี้ยเป็นกลยุทธ์หลักในการขยายฐานเงินฝากของธนาคาร โดยสามารถอธิบายพฤติกรรมและรูปแบบเกี่ยวกับการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารธนชาติ ได้ดังนี้

##### ก. การกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูง

ตารางที่ 4.1 เป็นข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสำหรับลูกค้าบุคคลธรรมดาของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ณ วันที่ 22 เมษายน 2545 ซึ่งเป็นวันที่ธนาคารธนชาติเริ่มเปิดดำเนินงาน โดยสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ธนาคารธนชาติมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากประจำเกือบทุกประเภท (ยกเว้นเงินฝากประจำ 24 เดือน ที่มีธนาคารกรุงไทยเป็นผู้กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุด) อยู่ในระดับที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์อื่น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธนาคารธนชาติ เปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ซึ่งเป็นผู้นำตลาด ได้แก่ กรุงเทพ กสิกรไทย และไทยพาณิชย์ ก็พบว่าธนาคารธนชาติเสนออัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารเหล่านี้ในช่วงร้อยละ 0.25 - 0.75 ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมปกติของผู้เล่นรายใหม่ที่จะใช้กลยุทธ์ด้านราคาหรืออัตราดอกเบี้ย ในการจูงใจให้ลูกค้ามาฝากเงินกับธนาคารเพื่อสร้างฐานลูกค้า และยังสอดคล้องกับทฤษฎีอุปทานของเงินออม ที่เมื่อธนาคาร

พาณิชย์ (ผู้ต้องการเงินทุน) เสนออัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่สูง ก็จะจูงใจให้ผู้ฝากเงิน (เจ้าของเงินทุน) ออมเงินมากขึ้น และยังมีธนาคารพาณิชย์ที่เสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์อื่นด้วยแล้ว โดยพฤติกรรมปกติของผู้ฝากเงิน ก็จะยินดีฝากเงินกับธนาคารแห่งนั้นมากขึ้นเช่นกัน

#### ตารางที่ 4.1

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ ณ วันที่ 22 เมษายน 2545

หน่วย : ร้อยละต่อปี

ธนาคารพาณิชย์ จดทะเบียนในประเทศ	ออมทรัพย์	ประจำ			
		3 เดือน	6 เดือน	12 เดือน	24 เดือน
กรุงเทพ	1.7500	2.0000	2.0000	2.5000	3.0000
กรุงไทย	1.7500	2.0000	2.0000	3.0000	3.5000
กสิกรไทย	1.7500	2.0000	2.0000	2.5000	3.0000
ไทยพาณิชย์	1.7500	2.0000	2.0000	2.5000	3.0000
กรุงศรีอยุธยา	1.7500	2.0000	2.0000	2.5000	3.0000
ทหารไทย	1.7500	2.0000	2.0000	2.5000	3.0000
นครหลวงไทย	1.7500	2.0000	2.2500	2.5000	3.2500
เอเชีย	1.5000	2.0000	2.0000	2.0000	2.2500
ไทยธนาคาร	1.7500	2.0000	2.0000	2.5000	3.0000
ดีบีเอส ไทยท努	1.7500	2.0000	2.0000	2.5000	2.7500 - 3.0000
สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดฯ	1.5000 - 1.7500	2.0000	2.0000	2.2500	3.0500
ยูโอบี รัตนสิน	1.7500	2.0000 - 2.5000	2.0000 - 2.5000	2.2500 - 2.7500	2.2500 - 2.7500
<b>ธนาคาร</b>	<b>-</b>	<b>2.5000</b>	<b>2.7500</b>	<b>3.0000</b>	<b>3.2500</b>
<b>ต่ำสุด - สูงสุด</b>	<b>1.5000 - 1.7500</b>	<b>2.0000 - 2.5000</b>	<b>2.0000 - 2.7500</b>	<b>2.0000 - 3.0000</b>	<b>2.2500 - 3.5000</b>

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ต่อมาในปี 2546 เมื่อธนาคารธนาคารแห่งชาติได้รับอนุญาตให้เปิดรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ในวันที่ 16 มกราคม 2546 ธนาคารธนาคารแห่งชาติยังคงใช้กลยุทธ์เสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์อื่น โดยธนาคารธนาคารแห่งชาติเสนออัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์สูงถึงร้อยละ 2.00 ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์อื่น ทั้งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เสนออัตราดอกเบี้ยเพียงร้อยละ 1.50 (มีส่วนต่างอยู่ถึงร้อยละ 0.50) นอกจากนี้อัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ที่ธนาคารธนาคารแห่งชาติเสนอให้แก่ผู้ฝากเงินยังสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน และ 6 เดือนของธนาคารพาณิชย์ทุกกลุ่ม และเท่ากับเงินฝากประจำ 12 เดือนของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และขนาดกลางด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.2 และ ภาพที่ 4.1

ตารางที่ 4.2

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ ณ วันที่ 16 มกราคม 2546

หน่วย : ร้อยละต่อปี

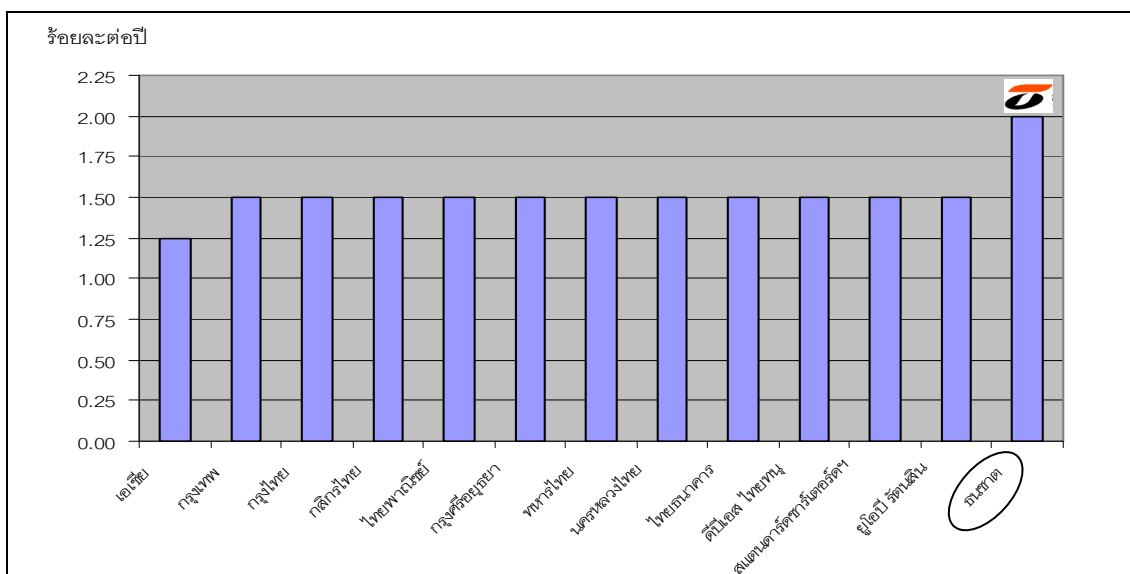
ธนาคารพาณิชย์ จดทะเบียนในประเทศ	ออมทรัพย์	ประจำ			
		3 เดือน	6 เดือน	12 เดือน	24 เดือน
กรุงเทพ	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	2.7500
กรุงไทย	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	-
กสิกรไทย	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	2.7500
ไทยพาณิชย์	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	2.7500
กรุงศรีอยุธยา	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	2.7500
ทหารไทย	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	2.7500
นครหลวงไทย	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	2.7500
เอเชีย	1.2500	1.7500	1.7500	1.7500	-
ไทยธนาคาร	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	2.7500
ดีบีเอส ไทยท努	1.5000	1.7500	2.0000	2.2500	2.7500
สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดฯ	1.5000	1.7500	1.7500	1.7500	2.0000
ยูโอบี รัตนสิน	1.5000	1.7500	1.7500	2.0000	2.2500
<b>ธนาคาร</b>	<b>2.0000</b>	<b>2.2500</b>	<b>2.5000</b>	<b>2.7500</b>	<b>3.0000</b>
<b>ต่ำสุด - สูงสุด</b>	<b>1.2500 - 2.0000</b>	<b>1.7500 - 2.2500</b>	<b>1.7500 - 2.5000</b>	<b>1.7500 - 2.7500</b>	<b>2.0000 - 3.0000</b>

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 4.1

เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ ณ วันที่ 16 มกราคม 2546

ระหว่างธนาคารธนาคาร กับ ธนาคารพาณิชย์อื่น



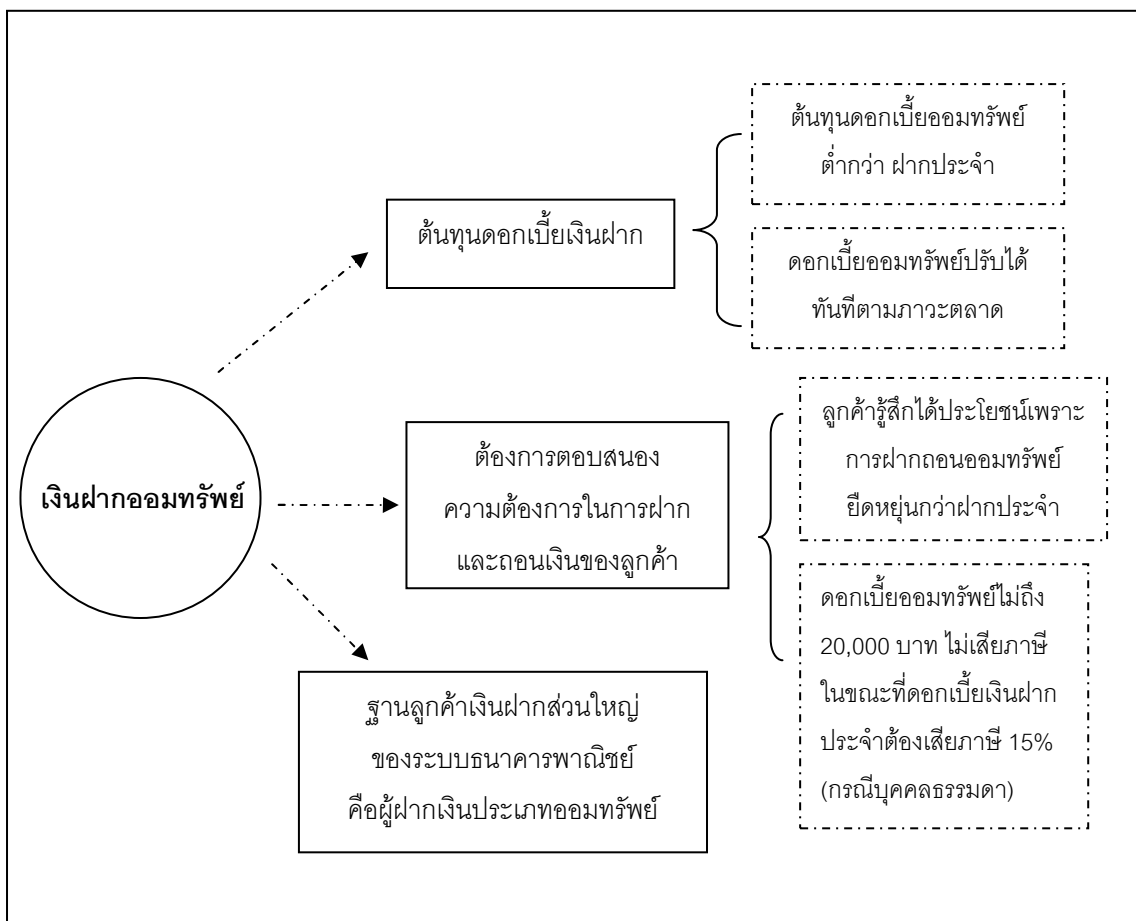
ที่มา : ตารางที่ 4.2

เนื่องจากเงินฝากออมทรัพย์เป็นเงินฝากประเภทที่ลูกค้ามีพฤติกรรมในการฝากเงิน และถอนเงินที่ไม่แน่นอน ธนาคารพาณิชย์จึงเสนออัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเงินฝากประจำที่มีระยะเวลาฝากถอนที่แน่นอนกว่า จากช่องว่างดังกล่าวจึงทำให้ธนาคารธนชาติต้องการดึงดูดลูกค้าที่ฝากออมทรัพย์จากธนาคารอื่นให้มาฝากที่ธนาคารธนชาติแทน โดยเสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าธนาคารอื่น

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ถึงเหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้ธนาคารธนชาติใช้กลยุทธ์อัตราดอกเบี้ยสูงสำหรับเงินฝากออมทรัพย์แล้ว พบว่าน่าจะมาจากอีก 3 ประเด็นหลัก ดังแสดงในภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2

เหตุผลที่ธนาคารธนชาติใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงสำหรับเงินฝากออมทรัพย์



ที่มา : สรุปโดยผู้วิจัย

### ประเด็นที่ 1 ต้นทุนดอกเบี้ยเงินฝาก

จากตารางที่ 4.2 จะสังเกตเห็นได้ว่าแม้ดอกเบี้ยออมทรัพย์ที่ธนาคารธนชาติเสนอให้แก่ลูกค้าจะอยู่ในระดับที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์อื่น แต่อัตราดังกล่าวก็ยังต่ำกว่าดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคาร ดังนั้นหากธนาคารธนชาติสามารถขยายฐานลูกค้าเงินฝากออมทรัพย์ได้มากเท่าใด ก็ย่อมหมายความว่าทำให้ต้นทุนเงินฝากจากการจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากทุกประเภทรวมกัน (ต้นทุนดอกเบี้ยเฉลี่ย) ลดลง<sup>1</sup>

ตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าการระดมเงินฝากออมทรัพย์โดยใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงของธนาคารธนชาติ ช่วยทำให้ภาระต้นทุนดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารธนชาติลดลง เนื่องจากต้นทุนดอกเบี้ยเฉลี่ยต่อปีถูกเฉลี่ยด้วยดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ซึ่งต่ำกว่าดอกเบี้ยเงินฝากประจำ โดยตั้งแต่ปี 2546 - 2550 ธนาคารธนชาติมีภาระต้นทุนดอกเบี้ยลดลงร้อยละ 0.03, 0.09, 0.08, 0.26 และ 0.28 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่าการรับฝากเงินทุก ๆ 100 บาท ทำให้ธนาคารธนชาติประหยัดต้นทุนดอกเบี้ยเงินฝากได้ 3 สตางค์, 9 สตางค์, 8 สตางค์, 26 สตางค์ และ 28 สตางค์ ต่อปี

ดังนั้น เมื่อนำภาระต้นทุนดอกเบี้ยที่ลดลง มาคูณกับยอดรวมของจำนวนเงินฝากออมทรัพย์และฝากประจำ จะพบว่า ณ ทุก ๆ สิ้นปี ตั้งแต่ปี 2546 - 2550 ธนาคารธนชาติสามารถประหยัดการจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากได้ 12.26 ล้านบาท, 40.46 ล้านบาท, 83.30 ล้านบาท, 493.30 ล้านบาท และ 525.07 ล้านบาท ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.4

---

<sup>1</sup>ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณต้นทุนดอกเบี้ยเฉลี่ยต่อปีของธนาคารธนชาติ (ตารางที่ 4.3) เพื่อให้เห็นถึงผลของการประหยัดต้นทุนดอกเบี้ยเงินฝาก (ภาระต้นทุนดอกเบี้ยที่ลดลง) ในแต่ละปีจากการที่ธนาคารธนชาติใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงสำหรับเงินฝากออมทรัพย์เพื่อระดมเงินฝากเข้ามา อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าข้อมูลของจำนวนเงินฝากที่นำมาใช้ในการคำนวณนั้นเป็นยอด ณ สิ้นปี ไม่ได้เฉลี่ยทั้งปีเหมือนกับข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารธนชาติไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเงินฝากแต่ละประเภทเป็นรายวัน จึงทำให้ผู้วิจัยต้องใช้ข้อมูลเงินฝาก ณ สิ้นปีมาคำนวณแทน โดยตั้งสมมุติฐานว่าจำนวนเงินของเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำที่ไหลเข้าและไหลออกของธนาคารธนชาติมีจำนวนเท่ากัน ดังนั้นจำนวนเงินฝากจึงมีปริมาณเฉลี่ยคงที่ตลอดทั้งปี

ตารางที่ 4.3

ต้นทุนดอกเบ็ญเจ็ลลีย และภาวะต้นทุนดอกเบ็ญเจ็ลลียที่ลดลงของธนาคารธนาชาติ ตั้งแตปี 2545 – 2550

หน่วย : ร้อยละต่อปี

ปี	ประเภทเงินฝาก	จำนวนเงินฝาก (ล้านบาท)	ดอกเบ็ญเจ็ลลียต่อปี	ต้นทุนดอกเบ็ญเจ็ลลีย	ภาวะต้นทุนดอกเบ็ญเจ็ลลีย ที่ลดลง
2545	ออมทรัพย์	0	0.00	2.95	0.00
	ฝากประจำ	29,636	2.95		
2546	ออมทรัพย์	2,860	1.51	1.92	0.03
	ฝากประจำ	38,022	1.95		
2547	ออมทรัพย์	7,271	1.24	1.68	0.09
	ฝากประจำ	37,685	1.77		
2548	ออมทรัพย์	11,422	1.41	2.10	0.08
	ฝากประจำ	92,709	2.18		
2549	ออมทรัพย์	30,911	2.84	4.18	0.26
	ฝากประจำ	158,819	4.44		
2550	ออมทรัพย์	58,177	2.40	3.02	0.28
	ฝากประจำ	129,347	3.30		

ที่มา : 1. ข้อมูลจำนวนเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ **ณ สิ้นปี** นำมาจากรายงานประจำปี 2545 ถึง 2550 ของธนาคารธนาชาติ

2. ข้อมูลอัตราดอกเบ็ญเงินฝากของธนาคารธนาชาติที่ประกาศเป็น**รายวัน** นำมาจาก website ของธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : วิธีการคำนวณ เป็นดังนี้

1. **ดอกเบ็ญเจ็ลลียต่อปี** : นำอัตราดอกเบ็ญเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำที่ธนาคารธนาชาติ ประกาศจ่ายในแต่ละวันของแต่ละปีมาคำนวณหาดอกเบ็ญเจ็ลลียต่อปี โดยในส่วนของดอกเบ็ญเจ็ลลียต่อปีของเงินฝากประจำ ได้เพิ่มการคำนวณด้วยวิธีถ่วงน้ำหนักด้วย เนื่องจากเงินฝากประจำมีระยะเวลาฝากหลายประเภท เช่น ฝากประจำ 3 เดือน และ 6 เดือน ดังนั้นจึงต้องนำดอกเบ็ญเจ็ลลียของแต่ละระยะเวลาฝากคูณกับจำนวนเงินฝากประจำของแต่ละระยะเวลาฝากแล้วหารด้วยจำนวนเงินฝากประจำทั้งหมด เพื่อให้ได้ตัวเลขดอกเบ็ญเจ็ลลียต่อปีของเงินฝากประจำทั้งหมด

2. **ต้นทุนดอกเบ็ญเจ็ลลีย** : คำนวณด้วยวิธีถ่วงน้ำหนัก โดยนำดอกเบ็ญเจ็ลลียต่อปีของเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำในแต่ละปีที่คำนวณได้ มาคูณกับจำนวนเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำของปีนั้น ๆ แล้วหารด้วยจำนวนรวมของเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ

3. **ภาวะต้นทุนดอกเบ็ญเจ็ลลียที่ลดลง** : คำนวณจากดอกเบ็ญเจ็ลลียต่อปีของเงินฝากประจำลบด้วยต้นทุนดอกเบ็ญเจ็ลลีย

ตารางที่ 4.4

การประหยัดการจ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก จากการใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงสำหรับเงินฝากออมทรัพย์  
ของธนาคารธนชาติ ตั้งแต่ปี 2546 – 2550

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ยอดรวม เงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ	ภาระต้นทุนดอกเบี้ยที่ลดลง (ร้อยละต่อปี)	ดอกเบี้ยจ่ายที่ประหยัดได้
2546	40,882	0.03	12.26
2547	44,956	0.09	40.46
2548	104,131	0.08	83.30
2549	189,730	0.26	493.30
2550	187,524	0.28	525.07

ที่มา : จากการคำนวณโดยผู้วิจัย

นอกจากต้นทุนดอกเบี้ยออมทรัพย์ที่ต่ำกว่าฝากประจำจะช่วยทำให้ธนาคารธนชาติ  
ประหยัดการจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากแล้ว การกำหนดอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ที่สามารถปรับขึ้นลง  
ได้ตลอดเวลา (การปรับอัตราดอกเบี้ยมีผลทันที) ยังช่วยทำให้ต้นทุนดอกเบี้ยของธนาคารธนชาติ  
ปรับตัวได้ทันที่ตามภาวะอัตราดอกเบี้ยในตลาด โดยไม่ได้สร้างภาระผูกพันด้านเวลาเหมือนการ  
กำหนดดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ที่การปรับอัตราดอกเบี้ยจะมีผลเมื่อครบกำหนดระยะเวลาฝาก  
โดยเฉพาะในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มปรับตัวลดลงด้วยแล้ว จะยิ่งกระทบกับการบริหาร  
ต้นทุนดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคาร หากเงินฝากประจำที่มีอยู่ มีผลของการปรับต้นทุนดอกเบี้ยที่  
ช้าไม่ทันกับภาวะอัตราดอกเบี้ยในตลาด

ประเด็นที่ 2 ต้องการตอบสนองของความต้องการในการฝากและถอนเงินของลูกค้า  
การที่ธนาคารธนชาติเสนออัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ที่สูงใกล้เคียงกับเงินฝากประจำ  
ของธนาคารพาณิชย์อื่น เป็นการตอบสนองของความต้องการของลูกค้าที่ทำให้ลูกค้าสามารถออมเงิน  
และถอนเงินบางส่วนออกมาใช้เมื่อใดก็ได้ที่ต้องการ โดยยังคงได้รับดอกเบี้ยที่สูงใกล้เคียงกับบัญชี  
เงินฝากประจำของธนาคารอื่น ซึ่งการออมเงินในบัญชีออมทรัพย์จะทำให้ลูกค้าได้ประโยชน์จาก  
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมากกว่าบัญชีเงินฝากประจำ เนื่องจากธนาคารจะคำนวณดอกเบี้ยจาก  
ยอดเงินฝากของลูกค้าในทุกสิ้นวัน ดังนั้นเมื่อลูกค้าต้องการเบิกถอนเงินออกไปใช้ เงินส่วนที่ลูกค้า  
ถอนออกไปก็ยังคงได้รับดอกเบี้ยออมทรัพย์ในอัตราที่ธนาคารประกาศจ่ายตามปกติ โดยธนาคาร

จะคำนวณดอกเบี้ยให้ตามระยะเวลาที่เงินฝากส่วนที่ลูกค้าถอนออกไปนั้นคงอยู่ในบัญชี แต่ในกรณีของการฝากประจำ เมื่อลูกค้ามีความต้องการใช้เงินเร่งด่วนก่อนที่จะครบกำหนดการฝาก ลูกค้าจะถูกหักดอกเบี้ยเงินฝากประจำลงเหลือเท่ากับดอกเบี้ยออมทรัพย์ หรืออาจไม่ได้รับดอกเบี้ยเลย ถ้าฝากไม่ครบ 3 เดือน เนื่องจากธนาคารถือว่าลูกค้าผิดเงื่อนไขในการฝากเงินกับธนาคาร จึงต้องมีการหักดอกเบี้ยลงส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการชดเชยความเสียหายในการบริหารจัดการการเงินฝากของธนาคาร นอกจากนี้ ดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่ลูกค้าได้รับ ยังต้องถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามอัตราที่กรมสรรพากรกำหนดไว้ โดยบุคคลธรรมดาเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 ในขณะที่ดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ที่รวมกันไม่เกิน 20,000 บาท ไม่ต้องเสียภาษีรายได้

อย่างไรก็ตาม แม้การฝากเงินประเภทออมทรัพย์จะทำให้ลูกค้าได้รับประโยชน์ตามที่กล่าวในข้างต้น แต่ก็ยังคงมีลูกค้าอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องการฝากเงินในประเภทฝากประจำ เพื่อลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ที่มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามภาวะเศรษฐกิจ เนื่องจากการฝากเงินประเภทฝากประจำนั้น ลูกค้าจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราคงที่ตลอดระยะเวลาการฝากเงินที่กำหนดไว้ (เช่น ฝากประจำ 6 เดือน หรือ 12 เดือน) ดังนั้นหากอัตราดอกเบี้ยในระบบธนาคารพาณิชย์ปรับตัวลดลง ผู้ฝากเงินก็ยังคงได้รับดอกเบี้ยในอัตราเดิมที่กำหนดไว้ (ไม่ถูกปรับลดลง) จนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลาฝาก ซึ่งต่างกับการฝากเงินประเภทออมทรัพย์ที่เมื่อดอกเบี้ยมีแนวโน้มปรับตัวลดลง ธนาคารก็จะปรับลดอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ลงด้วย

**ประเด็นที่ 3**   ฐานลูกค้าเงินฝากส่วนใหญ่ของระบบธนาคารพาณิชย์คือผู้ฝากเงินประเภทออมทรัพย์

จากข้อมูลจำนวนบัญชีเงินฝากแต่ละประเภทของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตั้งแต่ปี 2541 – 2545 (ตารางที่ 4.5 และภาพที่ 4.3) ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่ธนาคารธนาชาติจะให้บริการรับฝากเงินออมทรัพย์ พบว่าจำนวนบัญชีที่มีสัดส่วนมากที่สุดคือ เงินฝากออมทรัพย์ โดยมีสัดส่วนจำนวนบัญชีเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 75% แสดงให้เห็นว่าฐานลูกค้าส่วนใหญ่ของระบบธนาคารพาณิชย์คือผู้ที่ใช้บริการเงินฝากประเภทออมทรัพย์ ดังนั้น การที่ธนาคารธนาชาติใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงสำหรับเงินฝากออมทรัพย์ จึงถือเป็นการจูงใจลูกค้ากลุ่มใหญ่ของระบบธนาคารพาณิชย์ให้มาฝากออมทรัพย์กับธนาคารธนาชาติ ซึ่งจะทำให้ธนาคารธนาชาติสามารถขยายฐานลูกค้าเงินฝากได้อย่างรวดเร็ว โดยหากสมมุติให้ในปี 2546 (ปีแรกที่ธนาคารธนาชาติเปิดรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ได้) อัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ของธนาคารธนาชาติสามารถดึงดูดลูกค้าเงินฝากประเภทออมทรัพย์ของ

ระบบธนาคารพาณิชย์มาได้เท่ากับ 1% ของจำนวนบัญชีออมทรัพย์ ณ ปี 2545 ก็จะทำให้ธนาคารธนาคารขยายฐานลูกค้าเงินฝากได้ถึงเกือบ 400,000 บัญชี (38,871,190 x 1%)

ตารางที่ 4.5

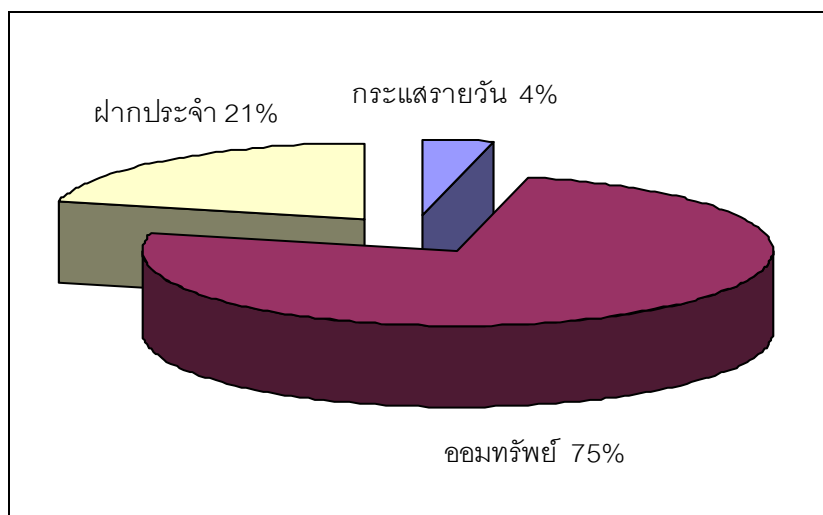
จำนวนบัญชีเงินฝากแต่ละประเภทของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตั้งแต่ปี 2541 -2545

ประเภทเงินฝาก	2541	2542	2543	2544	2545	จำนวนบัญชีเฉลี่ยต่อปี
กระแสรายวัน	1,769,351	1,688,809	1,686,868	1,782,320	1,738,784	1,733,226
สัดส่วน (%)	(3.61)	(3.63)	(3.73)	(3.75)	(3.54)	(3.65)
ออมทรัพย์	35,573,963	34,388,643	33,345,518	36,235,624	38,871,190	35,682,988
สัดส่วน (%)	(72.49)	(73.95)	(73.81)	(76.32)	(79.19)	(75.18)
ฝากประจำ	11,731,495	10,422,529	10,145,250	9,461,220	8,476,740	10,047,447
สัดส่วน (%)	(23.91)	(22.41)	(22.46)	(19.93)	(17.27)	(21.17)
รวม	49,074,809	46,499,981	45,177,636	47,479,164	49,086,714	47,463,661
สัดส่วน (%)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และจากการคำนวณโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 4.3

สัดส่วนจำนวนบัญชีเงินฝากแต่ละประเภท เฉลี่ยต่อปี ตั้งแต่ปี 2541 -2545
































ที่มา : ตารางที่ 4.5

หลังจากปี 2546 ธนาคารธนชาตยังคงใช้กลยุทธ์อัตราดอกเบี้ยสูงเพื่อขยายฐานลูกค้าเงินฝากมาโดยตลอด จากตารางที่ 4.6 เป็นการแสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่ธนาคารธนชาตเริ่มเปิดดำเนินงานในปี 2545 จนถึง ปี 2550 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากทุกประเภทของธนาคารธนชาต สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทุกกลุ่ม ตั้งแต่ธนาคารขนาดใหญ่จนถึงธนาคารขนาดเล็ก ยกเว้นปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่มีธนาคารพาณิชย์แห่งใหม่เพิ่มเข้ามาในระบบธนาคารพาณิชย์ตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จัดตั้งใหม่นี้ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำสูงกว่าธนาคารธนชาต ยกเว้นอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ที่ธนชาตยังคงสถานะของการเป็นธนาคารที่เสนออัตราดอกเบี้ยสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มธนาคารใหม่ยังมีสาขาจำนวนน้อยซึ่งไม่รองรับการขยายฐานลูกค้าออมทรัพย์ของธนาคาร จึงทำให้กลุ่มธนาคารใหม่ใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงกับเงินฝากประจำเท่านั้น

จากการเสนออัตราดอกเบี้ยสูงของธนาคารใหม่ในปี 2548 ทำให้ในปี 2549 ธนาคารธนชาต ต้องเสนออัตราดอกเบี้ยเงินฝากให้สูงกว่ากลุ่มธนาคารใหม่ เพื่อรักษาและขยายฐานลูกค้าเงินฝากของธนาคารต่อไป เนื่องจากธนาคารธนชาตเพิ่งเปิดดำเนินงานมาได้เพียงประมาณ 4 ปี (นับตั้งแต่ปี 2545 - 2548) ฐานลูกค้าที่สร้างมา ยังไม่มีความแข็งแกร่งพอ ไม่ว่าจะเป็นด้านของจำนวนลูกค้า ความไว้วางใจ และความผูกพันของลูกค้าที่มีต่อธนาคาร ดังนั้นหากธนาคารธนชาต ปล่อยให้ธนาคารใหม่เสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า ก็จะทำให้ฐานลูกค้าที่ธนาคารธนชาตสร้างมานั้น มีโอกาสย้ายเงินไปฝากกับธนาคารใหม่ที่เสนออัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารธนชาต

ตารางที่ 4.6

เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยเงินฝากแต่ละประเภท ระหว่างธนาคารธนชาติ กับ ธนาคารพาณิชย์กลุ่มต่าง ๆ  
โดยเฉลี่ยเป็นรายปี ตั้งแต่ปี 2545 – 2550

ประเภทเงินฝาก	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ออมทรัพย์	M = 1.69% L = 1.68% S = 1.51%	 = 1.51% S = 1.05% L = 1.05% M = 1.04%	 = 1.24% S = 0.79% M = 0.76% L = 0.75%	 = 1.41% N = 1.11% S = 1.08% M = 1.00% L = 0.75%	 = 2.84% N = 2.06% M = 1.72% S = 1.46% L = 1.15%	 = 2.40% N = 1.91% S = 1.39% M = 1.34% L = 0.88%
3 เดือน	 = 2.50% M = 1.94% L = 1.93% S = 1.88%	 = 1.79% L = 1.30% S = 1.29% M = 1.29%	 = 1.39% S = 1.01% M = 1.00% L = 1.00%	 = 1.81% N = 2.66% S = 1.48% M = 1.42% L = 1.29%	 = 4.23% N = 3.83% S = 3.74% L = 3.57% M = 3.53%	 = 3.06% N = 2.96% S = 2.88% M = 2.76% L = 2.71%
6 เดือน	 = 2.75% M = 2.00% L = 1.93% S = 1.91%	 = 1.82% L = 1.30% M = 1.29% S = 1.29%	 = 1.53% S = 1.04% M = 1.04% L = 1.00%	 = 2.06% N = 2.85% S = 1.69% M = 1.59% L = 1.39%	 = 4.48% N = 4.04% S = 3.99% M = 3.85% L = 3.80%	 = 3.02% N = 3.03% S = 2.90% M = 2.83% L = 2.74%
12 เดือน	 = 3.00% L = 2.46% M = 2.39% S = 2.11%	 = 1.95% L = 1.43% M = 1.40% S = 1.31%	 = 1.75% M = 1.15% S = 1.09% L = 1.00%	 = 2.41% N = 3.03% S = 1.91% M = 1.79% L = 1.50%	 = 4.61% N = 4.28% L = 4.17% M = 4.10% S = 4.09%	 = 3.16% N = 3.18% M = 2.94% S = 2.93% L = 2.85%
24 เดือน	 = 3.42% L = 3.07% M = 3.03% S = 2.63%	 = 2.19% M = 1.96% S = 1.84% L = 1.67%	 = 2.29% S = 1.53% M = 1.52% L = 1.32%	 = 2.92% N = 3.40% S = 2.25% M = 2.24% L = 1.89%	 = 4.52% N = 4.61% M = 4.49% L = 4.43% S = 4.22%	 = 4.55% N = 3.32% M = 3.21% S = 3.06% L = 3.03%

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (อัตราดอกเบี้ยประจำวันของธนาคารพาณิชย์) และจากการคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ : L = กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ประกอบด้วย กรุงเทพ กรุงไทย กสิกรไทย ไทยพาณิชย์

M = กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ประกอบด้วย กรุงศรีอยุธยา นครหลวงไทย ทหารไทย

S = กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ประกอบด้วย ไทยธนาคาร ยูโอบี สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย)

N = กลุ่มธนาคารพาณิชย์ใหม่ ประกอบด้วย ทิสโก้ เกียรตินาคิน สินเอเซีย

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงของธนาคาร  
ธนาชาติ ผู้วิจัยพบว่าธนาคารธนาชาติประสบผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงเพื่อระดมเงินฝาก  
ทั้งเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์

ในส่วนของเงินฝากประจำนั้น ตั้งแต่ปี 2545 - 2549 จำนวนเงินฝากมีแนวโน้ม  
ปรับตัวสูงขึ้นพร้อม ๆ กับส่วนแบ่งตลาดเงินฝากประจำ แต่ในปี 2550 จำนวนเงินฝากประจำและ  
ส่วนแบ่งตลาดเงินฝากประจำของธนาคารธนาชาติได้ปรับตัวลดลง (ภาพที่ 4.4) อย่างไรก็ตาม  
ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การที่เงินฝากประจำของธนาคารธนาชาติลดลง อาจเป็นเจตนาของธนาคาร  
ธนาชาติที่ต้องการให้เป็นเช่นนั้น เนื่องจากพบว่าในปี 2550 ธนาคารธนาชาติมีการระดมเงินฝากจาก  
ประชาชนในรูปของตัวแลกเงิน<sup>2</sup> ด้วยการเสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าเงินฝากประจำประมาณ  
ร้อยละ 0.25 - 0.30 จึงอาจทำให้ผู้ฝากเงินย้ายเงินจากบัญชีเงินฝากประจำไปฝากในรูปแบบของ  
ตัวแลกเงินแทน โดย ณ สิ้นปี 2550 พบว่า ธนาชาติสามารถระดมเงินฝากในรูปของตัวแลกเงินได้สูง  
ถึง 55,605 ล้านบาท (ธนาคารธนาชาติ. รายงานประจำปี 2550)

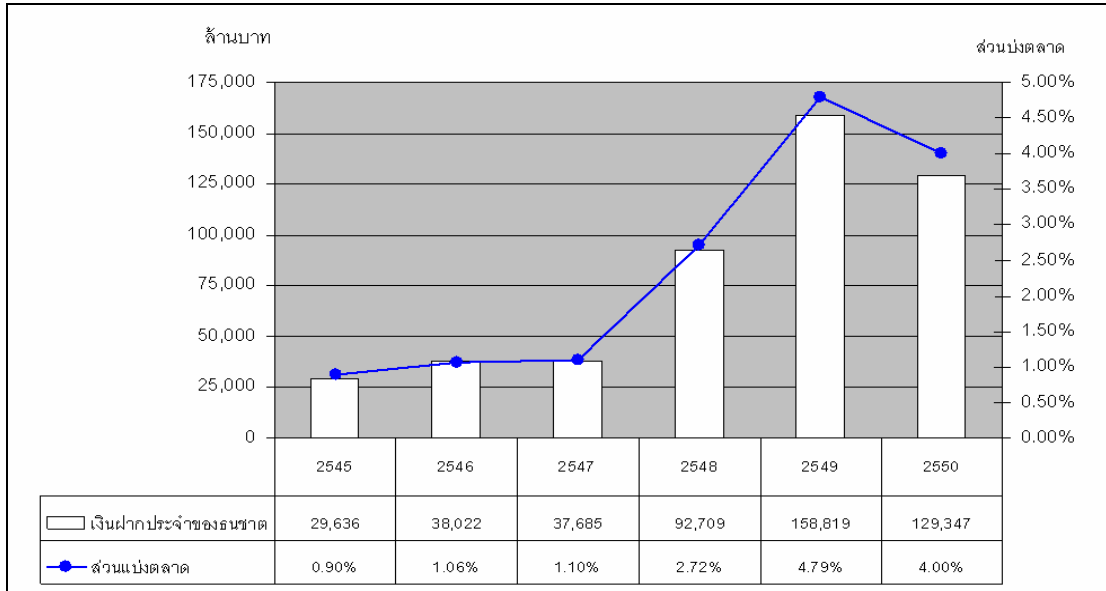
อนึ่ง การที่ธนาคารธนาชาติหันมาระดมเงินฝากในรูปแบบของตัวแลกเงินด้วยการ  
เสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าเงินฝากประจำนั้น เมื่อพิจารณาในเบื้องต้นอาจมีข้อสงสัยว่า เหตุใด  
ธนาชาติจึงมีพฤติกรรมเช่นนี้ ทั้งที่ต้นทุนดอกเบี้ยของตัวแลกเงินสูงกว่าเงินฝากประจำ อย่างไรก็ตาม  
เมื่อพิจารณาในรายละเอียด จะพบว่าแท้จริงแล้วต้นทุนดอกเบี้ยของตัวแลกเงินนั้นต่ำกว่า  
เงินฝากประจำ เนื่องจากโดยปกติการรับฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ นอกจากจะมีต้นทุนดอกเบี้ย  
แล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังมีภาระต้นทุนค่าธรรมเนียมคุ้มครองเงินฝาก (FIDF Fee) ที่ต้องนำส่งให้  
กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน หรือสถาบันคุ้มครองเงินฝาก อีกร้อยละ  
0.40 ของจำนวนเงินที่รับฝาก แต่สำหรับการรับฝากเงินในรูปของตัวแลกเงิน ธนาคารพาณิชย์ไม่มี  
ภาระต้นทุน FIDF Fee เนื่องจากตัวแลกเงินไม่จัดอยู่ในประเภทเงินฝากที่ได้รับการคุ้มครอง ดังนั้น  
ธนาคารพาณิชย์จึงนำส่วนหนึ่งของค่าธรรมเนียมคุ้มครองเงินฝาก มาบวกเป็นดอกเบี้ยให้กับผู้ที่  
ฝากเงินในรูปของตัวแลกเงิน (ทำให้ดอกเบี้ยตัวแลกเงินสูงกว่าเงินฝากประจำ) และค่าธรรมเนียม  
อีกส่วนหนึ่งจะถือเป็นต้นทุนดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์สามารถประหยัดได้จากการระดมเงินฝาก  
ด้วยตัวแลกเงิน

---

<sup>2</sup>การระดมเงินฝากในรูปของตัวแลกเงินมีลักษณะคล้ายกับเงินฝากประจำ คือ เป็น  
เงินฝากที่ธนาคารจะจ่ายเงินให้แก่ผู้ฝากเงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ และดอกเบี้ยที่ผู้ฝาก  
ได้รับก็ต้องเสียภาษีเช่นเดียวกับเงินฝากประจำ

ภาพที่ 4.4

จำนวนเงินฝากประจำ และส่วนแบ่งตลาดเงินฝากประจำของธนาคารธนชาติ  
ตั้งแต่ปี 2545 - 2550

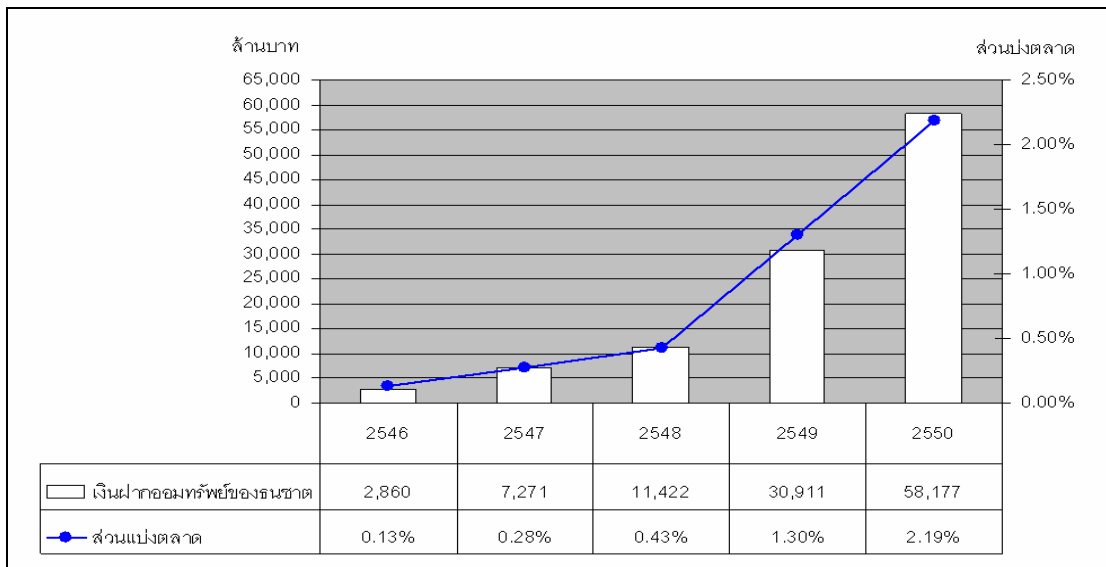


ที่มา : 1. ธนาคารธนชาติ. รายงานประจำปี 2545 – 2550

2. ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 4.5

จำนวนเงินฝากออมทรัพย์ และส่วนแบ่งตลาดเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารธนชาติ  
ตั้งแต่ปี 2546 - 2550



ที่มา : 1. ธนาคารธนชาติ. รายงานประจำปี 2546 – 2550

2. ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับการใช้กลยุทธ์ดอกเบียสูงเพื่อระดมเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคารธนาชาติก็ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับเงินฝากประจำ โดยภาพที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่ปี 2546-2550 จำนวนเงินฝากและส่วนแบ่งตลาดเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารธนาชาติมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยตลอด

นอกจากการประเมินความสำเร็จในการใช้กลยุทธ์ดอกเบียสูงของธนาชาติ โดยพิจารณาจากจำนวนเงินฝากและส่วนแบ่งตลาดแล้ว ผู้วิจัยยังได้ทำการพิจารณาเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ ระหว่างธนาคารธนาชาติกับธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ โดยพบว่าตั้งแต่ปี 2545 - 2549 เงินฝากประจำของธนาคารธนาชาติมีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ แม้ว่าในปี 2547 อัตราการเจริญเติบโตของธนาชาติจะติดลบ 1% แต่ก็ยังติดลบน้อยกว่าธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบที่ติดลบ 5% อย่างไรก็ตาม ในปี 2550 พบว่าเงินฝากประจำของธนาคารธนาชาติมีอัตราการเจริญเติบโตติดลบ 19% ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบติดลบเพียง 9% (ตารางที่ 4.7 และ ภาพที่ 4.6) ซึ่งการที่เงินฝากประจำของธนาชาติมีอัตราการเจริญเติบโตที่ติดลบนั้น สอดคล้องกับการลดลงของจำนวนเงินฝากประจำในภาพที่ 4.4 ดังนั้นสาเหตุที่เงินฝากประจำของธนาคารธนาชาติมีอัตราการเจริญเติบโตติดลบ จึงสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลเดียวกันกับสาเหตุที่ทำให้จำนวนเงินฝากประจำของธนาชาติลดลง ตามที่กล่าวไปข้างต้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจำนวนเงินฝากในรูปของตัวแลกเปลี่ยนที่ธนาชาติระดมมาได้ในปี 2550 จำนวน 55,605 ล้านบาท โดยนำไปนับรวมกับจำนวนเงินฝากประจำของธนาชาติ จะพบว่าอัตราการเจริญเติบโตของเงินฝากประจำจะปรับตัวดีขึ้นจากติดลบ 19% เป็น 16% ซึ่งเป็นอัตราการเจริญเติบโตที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ

การที่ผู้วิจัยนับรวมตัวแลกเปลี่ยนเป็นส่วนหนึ่งของเงินฝากประจำเพื่อใช้เปรียบเทียบกับอัตราการเจริญเติบโตของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบในปี 2550 นั้น เนื่องจาก ผู้วิจัยพบว่า ตั้งแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ระดมเงินฝากจากประชาชนในรูปแบบของตัวแลกเปลี่ยน เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2549 นั้น ธนาชาติเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งแรก ที่สามารถระดมเงินฝากด้วยตัวแลกเปลี่ยนได้ ทั้งนี้เนื่องจากธนาชาติเคยเป็นบริษัทเงินทุนมาก่อน ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าการรับฝากเงินของบริษัทเงินทุนจะอยู่ในรูปของตัวสัญญาใช้เงิน และตัวแลกเปลี่ยน ดังนั้นจึงทำให้ธนาคารธนาชาติมีความพร้อมในด้านระบบงาน ความชำนาญ และฐานลูกค้าที่คุ้นเคยกับการฝากเงินในลักษณะนี้มากกว่าธนาคารพาณิชย์อื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้ธนาคารพาณิชย์อื่นจะได้รับอนุญาตให้ระดมเงินฝากในรูปแบบของตัวแลกเปลี่ยนได้ แต่ธนาคารพาณิชย์เหล่านั้น อาจยังไม่มีความพร้อมที่จะระดมเงินฝากด้วยตัวแลกเปลี่ยน จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์อื่นยังคงต้องระดม

เงินฝากในรูปแบบของเงินฝากประจำ ซึ่งต่างกับธนาคารธนชาตที่มีความพร้อมอยู่แล้ว จึงทำให้ธนาคารธนชาตหันมาระดมเงินฝากด้วยตัวแลกเงิน ซึ่งถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ธนาคารธนชาตใช้ในการระดมเงินฝาก

#### ตารางที่ 4.7

เปรียบเทียบจำนวนเงินฝากประจำ และอัตราการเจริญเติบโตของเงินฝากประจำ ระหว่างธนาคารธนชาต กับธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตั้งแต่ปี 2545 – 2550

หน่วย : ล้านบาท

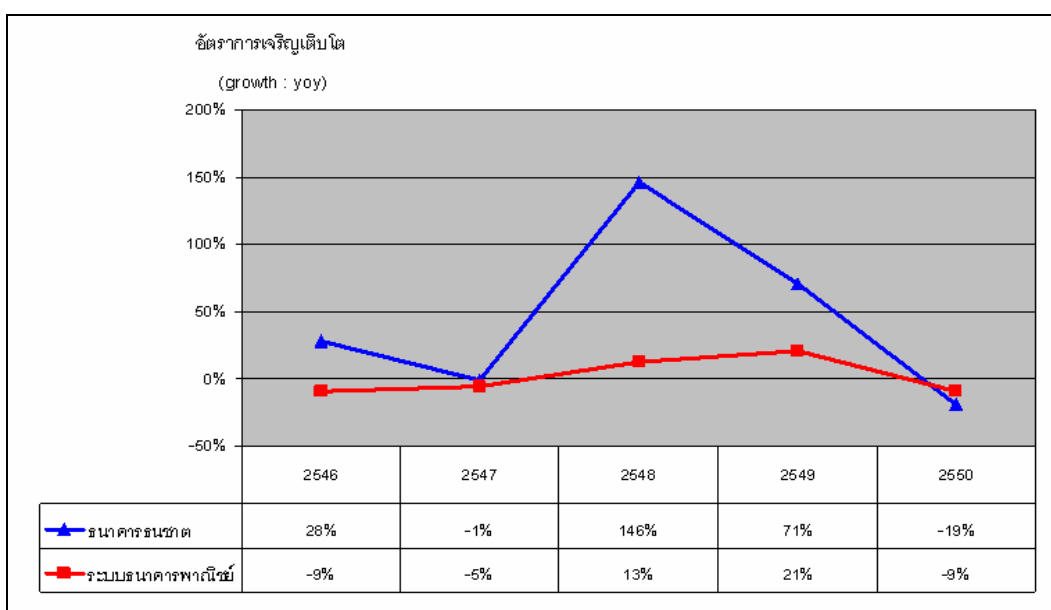
	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ธนาคารธนชาต	29,636	38,022	37,685	92,709	158,819	129,347
อัตราการเจริญเติบโต (yoy)		28%	-1%	146%	71%	-19%
ระบบธนาคารพาณิชย์	3,230,745	2,955,180	2,822,184	3,176,977	3,850,967	3,520,055
อัตราการเจริญเติบโต (yoy)		-9%	-5%	13%	21%	-9%

ที่มา : 1. ธนาคารธนชาต. รายงานประจำปี 2545 – 2550

2. ธนาคารแห่งประเทศไทย

#### ภาพที่ 4.6

เปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของเงินฝากประจำ ระหว่างธนาคารธนชาต กับธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตั้งแต่ปี 2546 – 2550



ที่มา : ตารางที่ 4.7

สำหรับการเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของเงินฝากออมทรัพย์ ระหว่างธนาคารธนาชาติกับธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ พบว่า ธนาคารธนาชาติมีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบมาโดยตลอด ดังแสดงในตารางที่ 4.8 และ ภาพที่ 4.7

ตารางที่ 4.8

เปรียบเทียบจำนวนเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราการเจริญเติบโตของเงินฝากออมทรัพย์ ระหว่างธนาคารธนาชาติ กับธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตั้งแต่ปี 2546 – 2550

หน่วย : ล้านบาท

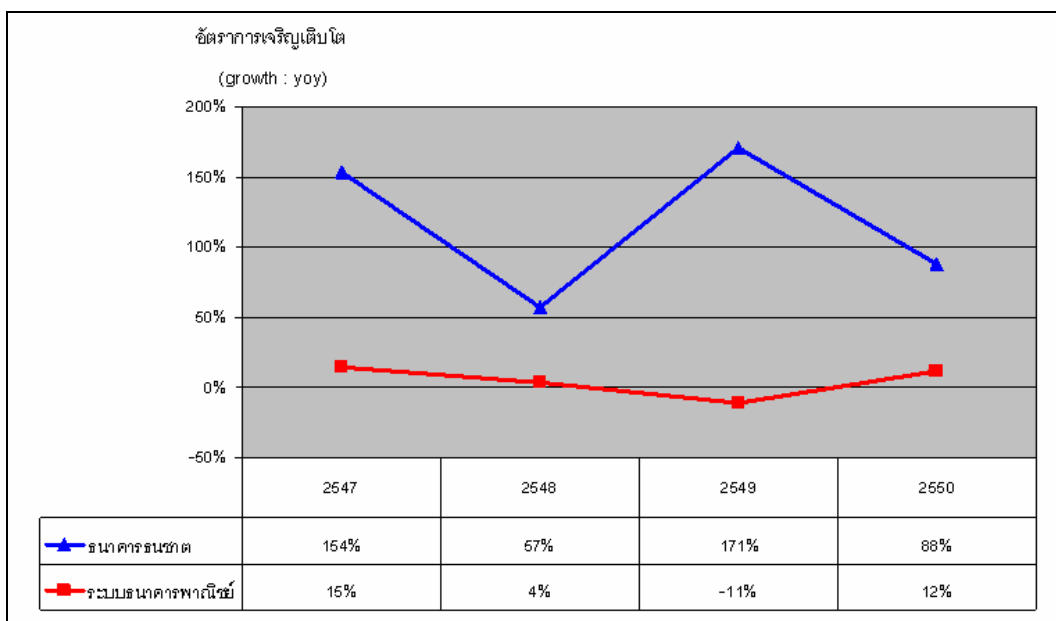
	2546	2547	2548	2549	2550
ธนาคารธนาชาติ	2,860	7,271	11,422	30,911	58,177
อัตราการเจริญเติบโต (yoy)		154%	57%	171%	88%
ระบบธนาคารพาณิชย์	2,260,501	2,589,199	2,682,081	2,375,957	2,656,644
อัตราการเจริญเติบโต (yoy)		15%	4%	-11%	12%

ที่มา : 1. ธนาคารธนาชาติ. รายงานประจำปี 2546 – 2550

2. ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 4.7

เปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของเงินฝากออมทรัพย์ ระหว่างธนาคารธนาชาติ กับธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตั้งแต่ปี 2547 – 2550



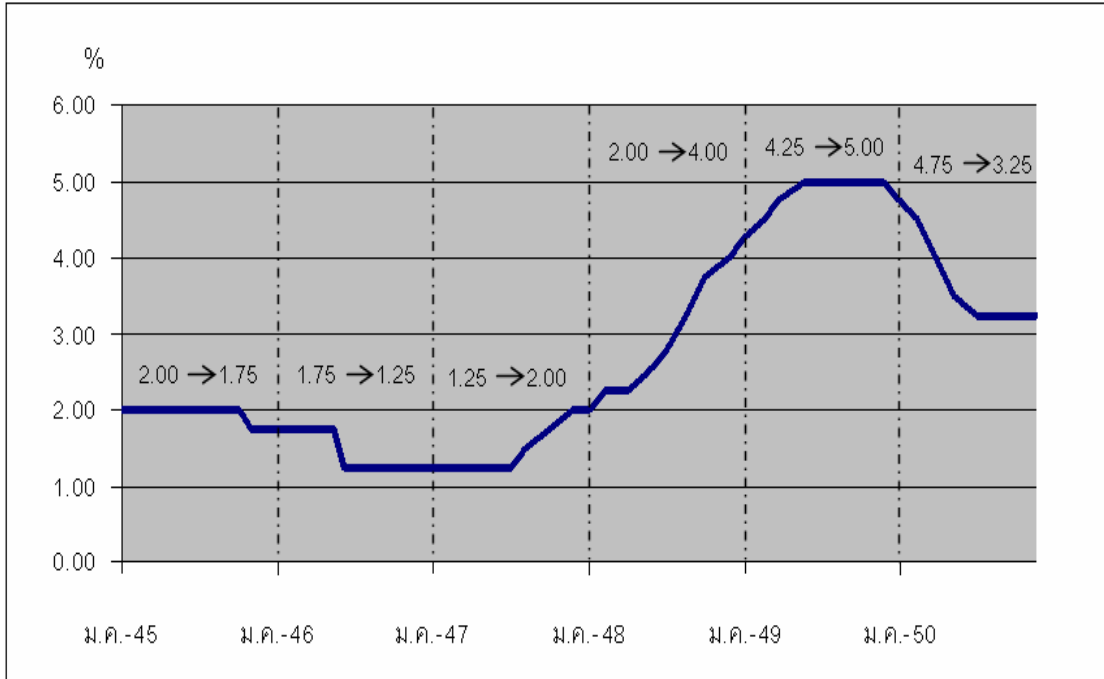
ที่มา : ตารางที่ 4.8

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำข้อมูลอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้เป็นเครื่องมือในการส่งสัญญาณทิศทางอัตราดอกเบี้ยในตลาด มาอธิบายทิศทางการขึ้นลงของจำนวนเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบและของธนาคารธนาชาติ เนื่องจากเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายปรับเพิ่มขึ้นและลดลง ก็จะส่งผลให้ดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ปรับเพิ่มขึ้นและลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้ยังต้องการอธิบายให้เห็นว่าการใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงของธนาคารธนาชาติมีผลกับจำนวนเงินฝากของธนาชาติอย่างไร เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายมีการเปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาทิศทางของอัตราดอกเบี้ยนโยบายในภาพที่ 4.8 ประกอบกับทิศทางการขึ้นลงของจำนวนเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ในภาพที่ 4.9 พบว่า ในช่วงปี 2545 – 2550 ทิศทางการเพิ่มขึ้นและลดลงของจำนวนเงินฝากประจำในระบบธนาคารพาณิชย์ เป็นไปในทิศทางเดียวกับการเพิ่มขึ้นและลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายลดต่ำลง จำนวนเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบก็ลดต่ำลงด้วย และเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายปรับตัวสูงขึ้น จำนวนเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบก็จะปรับเพิ่มขึ้น แต่สำหรับทิศทางการเพิ่มขึ้นและลดลงของจำนวนเงินฝากออมทรัพย์ในระบบธนาคารพาณิชย์นั้น พบว่ามีทิศทางตรงกันข้ามกับการเพิ่มขึ้นและลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายลดต่ำลง จำนวนเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบจะปรับเพิ่มขึ้น และเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายปรับตัวสูงขึ้น จำนวนเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบจะปรับตัวลดลง ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เป็นไปตามทฤษฎีอุปทานของเงินออม คือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายปรับสูงขึ้น (อัตราดอกเบี้ยเงินฝากปรับเพิ่มขึ้น) จำนวนเงินฝากประจำซึ่งก็คือบัญชีเงินออมของประชาชนก็จะปรับเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชาชนพิจารณาแล้วว่าอัตราดอกเบี้ยที่ได้รับ คู่กับการยอมสละการบริโภคในงวดปัจจุบัน เพื่อบริโภคในอนาคต จึงยินดีออมเงินมากขึ้น และสำหรับการสละเงินที่ใช้บริโภคในงวดปัจจุบันก็คือการลดลงของจำนวนเงินฝากออมทรัพย์นั่นเอง เนื่องจากเงินที่ประชาชนถือไว้เพื่อบริโภค ในที่นี้ก็คือเงินในบัญชีออมทรัพย์ เพราะสามารถเบิกถอนได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ในทางตรงกันข้ามเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายปรับลดลง (อัตราดอกเบี้ยเงินฝากปรับลดลง) ประชาชนจะออมเงินลดลง เนื่องจากผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยไม่คุ้มกับการเก็บออมเพื่อไปบริโภคในอนาคต (เมื่อเทียบกับอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น) ประชาชนจึงหันกลับมาบริโภคในปัจจุบันแทน ดังนั้นจึงส่งผลให้จำนวนเงินฝากประจำลดลง และจำนวนเงินฝากออมทรัพย์เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 4.8

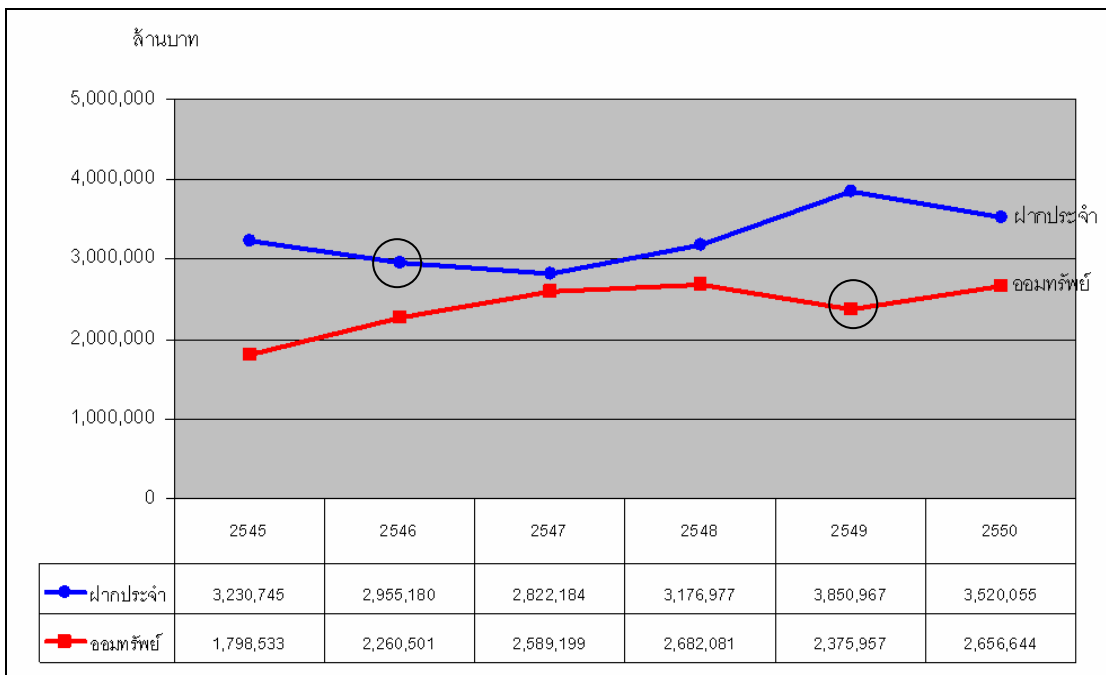
อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2545 - 2550



ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 4.9

จำนวนเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ ของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตั้งแต่ปี 2545 - 2550

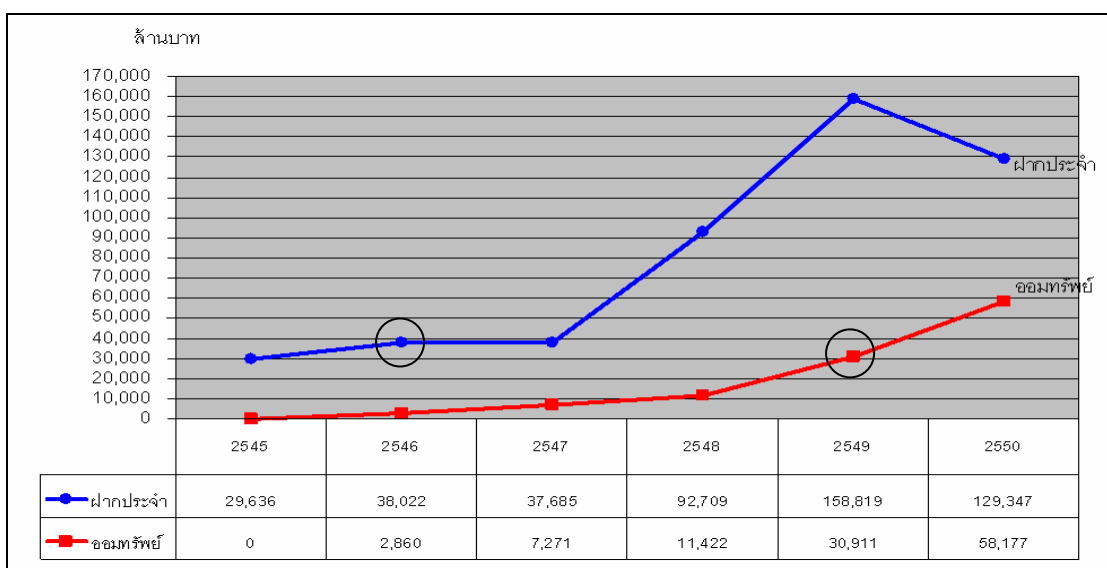


ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับทิศทางการเพิ่มขึ้นและลดลงของจำนวนเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารธนชาติ ตั้งแต่ปี 2545-2550 (ภาพที่ 4.10) พบว่า มีลักษณะที่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ (ภาพที่ 4.9) กล่าวคือ ไม่ว่าจะอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะปรับสูงขึ้นหรือลดต่ำลง จำนวนเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารธนชาติก็ยังคงเพิ่มขึ้น โดยในปี 2546 จะเห็นได้ว่า แม้อัตราดอกเบี้ยนโยบายจะปรับลดลง แต่จำนวนเงินฝากประจำของธนาคารธนชาติยังคงเพิ่มขึ้น (สำหรับสาเหตุที่เงินฝากประจำของธนาคารธนชาติปรับลดลงในปี 2550 ผู้วิจัยได้อธิบายไปแล้วในข้างต้น) ทั้งนี้เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่ธนาคารธนชาติเสนอให้ผู้ฝากเงิน แม้จะลดลงจากปี 2545 แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์อื่น (ตารางที่ 4.6) และสูงพอที่จะทำให้ผู้ฝากเงินส่วนหนึ่งยังมีความต้องการออมเงินในบัญชีฝากประจำ เพราะพิจารณาแล้วว่าอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารธนชาติเสนอให้ ยังคุ้มกับการเก็บออมเพื่อไปบริโภคในอนาคต (เมื่อเทียบกับอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น) ส่วนเงินฝากออมทรัพย์นั้น พบว่าในปี 2549 แม้อัตราดอกเบี้ยนโยบายจะปรับสูงขึ้น จำนวนเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารธนชาติก็ยังคงเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ของธนาคารธนชาติสูงใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์อื่น จึงทำให้มีผู้ฝากเงินกลุ่มหนึ่งที่ต้องการออมเงินและต้องการถือเงินไว้เพื่อจับจ่ายใช้สอยในเวลาเดียวกัน ยังคงฝากเงินไว้ในบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารธนชาติ เนื่องจากทำให้ผู้ฝากเงินได้รับอัตราดอกเบี้ยที่สูงและยังสามารถเบิกถอนเงินฝากได้ตลอดเวลาเมื่อต้องการใช้เงิน ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จึงแสดงให้เห็นว่าการใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงในการระดมเงินฝากของธนาคารธนชาติประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสามารถจูงใจให้ผู้ฝากเงินยังคงออมเงินทั้งในบัญชีฝากประจำและบัญชีออมทรัพย์ของธนาคารธนชาติ ไม่ว่าจะอัตราดอกเบี้ยจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดก็ตาม

ภาพที่ 4.10

จำนวนเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ ของธนาคารธนชาติ ตั้งแต่ปี 2545 - 2550



ที่มา : ธนาคารธนชาติ. รายงานประจำปี 2545 – 2550

## ข. การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับวงเงินฝาก

การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับวงเงินฝาก คือ การที่ธนาคารพาณิชย์เสนออัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แตกต่างกันตามระดับวงเงินฝากที่ธนาคารกำหนดไว้ ซึ่งโดยปกติธนาคารพาณิชย์จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับวงเงินฝากที่มีจำนวนมากสูงกว่าวงเงินฝากที่มีจำนวนน้อย

พฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับวงเงินฝากนี้ แสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ได้นำประโยชน์จากการประหยัดต้นทุนธุรกรรม (การบริหารจัดการเพื่อให้ได้เงินฝากมา) มาใช้ในการระดมเงินฝากของธนาคาร เนื่องจากการรับฝากเงินในจำนวนมากมีต้นทุนธุรกรรมที่ต่ำกว่าการรับฝากเงินจำนวนน้อย จึงทำให้ธนาคารสามารถเสนออัตราดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฝากเงินที่มีวงเงินฝากจำนวนมากสูงกว่าผู้ฝากเงินที่มีวงเงินฝากจำนวนน้อยได้

จากการศึกษาความเคลื่อนไหวในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคาร ธนชาติ ในช่วงปี 2545-2550 พบว่า ธนาคารธนชาติเริ่มกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากตามระดับวงเงิน ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2548<sup>3</sup> (ตารางที่ 4.9 และภาพที่ 4.11) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านอกจากธนาคารธนชาติได้ใช้กลยุทธ์ดอกเบี้ยสูงเพื่อระดมเงินฝากแล้ว ยังจูงใจผู้ฝากเงินที่มีเงินฝากจำนวนมาก ให้มาฝากเงินกับธนาคารธนชาติมากขึ้น ด้วยการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับวงเงินฝากอีกทางหนึ่งด้วย

---

<sup>3</sup>แม้ก่อนหน้านี้ ธนาคารธนชาติไม่ได้ใช้วิธีกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับวงเงินฝาก แต่จากการศึกษาข้อมูลประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารธนชาติ พบว่า ธนชาติได้กำหนดเงื่อนไขในการจ่ายดอกเบี้ยข้อหนึ่งว่า “ธนาคารสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในบัญชีใดบัญชีหนึ่งหรือบัญชีของผู้ฝากในกลุ่มเดียวกันเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 0.50 จากอัตราที่ประกาศ” ดังนั้น จึงหมายความว่า ธนชาติ อาจมีการบวกอัตราดอกเบี้ยให้กับผู้ฝากที่มีการฝากเงินจำนวนมากกับธนาคาร โดยใช้ประโยชน์จากการประหยัดต้นทุนธุรกรรมในการระดมเงินฝากเช่นกัน และสำหรับสาเหตุที่ทำให้ธนชาติหันมากำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับวงเงินฝาก เมื่อวันที่ 15 ก.ย. 2548 ซึ่งเป็นช่วงเวลาใกล้เคียงกับที่ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ เริ่มกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับวงเงินฝากเช่นกันนั้น อาจมีสาเหตุจาก ในปี 2548 อัตราดอกเบี้ยในตลาดมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์จึงมีการแข่งขันด้านราคา (อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก) ค่อนข้างรุนแรง เพื่อระดมเงินฝากก่อนที่ต้นทุนดอกเบี้ยเงินฝากจะปรับตัวสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ตามภาวะตลาด (ถือต้นทุนดอกเบี้ย) ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการแข่งขัน (รักษาส่วนแบ่งตลาดเงินฝากของแต่ละธนาคาร) ธนาคารธนชาติ และธนาคารพาณิชย์อื่นๆ จึงหันมากำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสำหรับระดับวงเงินต่างๆ ในประกาศอัตราดอกเบี้ยของธนาคารอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ฝากสามารถเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยของแต่ละธนาคารได้ แทนวิธีการบวกอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่ม ให้แก่ผู้ฝากเป็นรายๆ ไป

ตารางที่ 4.9

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารแห่งชาติที่ประกาศจ่ายสำหรับลูกค้าบุคคลธรรมดา  
ณ วันที่ 15 กันยายน 2548

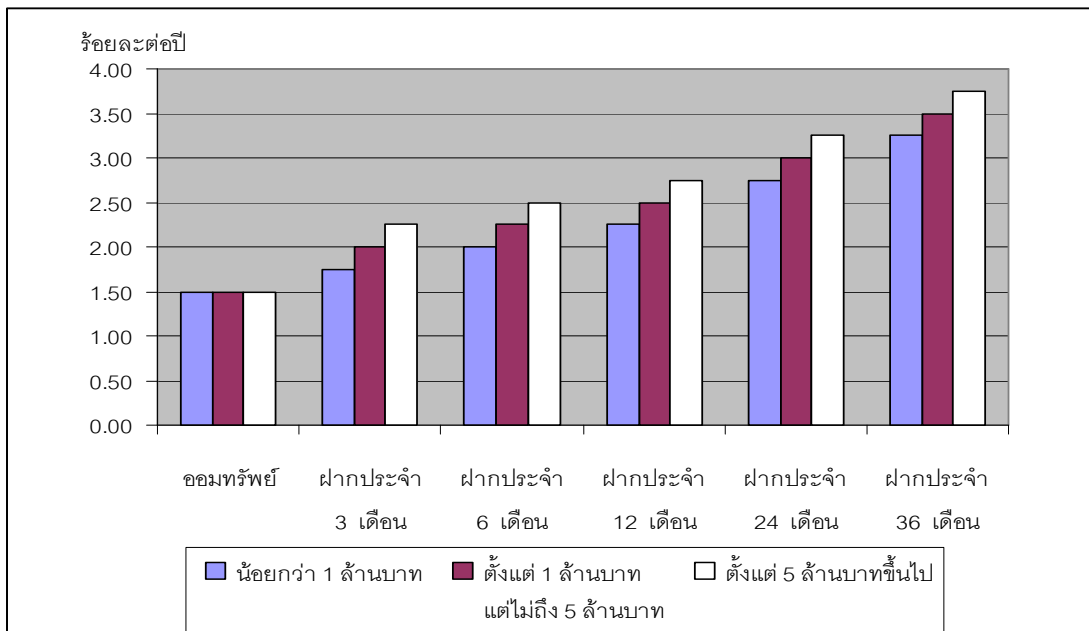
หน่วย : ร้อยละต่อปี

ประเภทเงินฝาก / จำนวนเงินฝาก	ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2548		
	น้อยกว่า 1 ล้านบาท	ตั้งแต่ 1 ล้านบาท แต่ไม่ถึง 5 ล้านบาท	ตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป
ออมทรัพย์	1.50	1.50	1.50
ฝากประจำ 3 เดือน	1.75	2.00	2.25
ฝากประจำ 6 เดือน	2.00	2.25	2.50
ฝากประจำ 12 เดือน	2.25	2.50	2.75
ฝากประจำ 24 เดือน	2.75	3.00	3.25
ฝากประจำ 36 เดือน	3.25	3.50	3.75

ที่มา : ธนาคารแห่งชาติ. ประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ณ วันที่ 15 กันยายน 2548

ภาพที่ 4.11

อัตราดอกเบี้ยตามระดับวงเงิน ของเงินฝากแต่ละประเภทของธนาคารแห่งชาติ



ที่มา : ตารางที่ 4.9

ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณต้นทุนธุรกรรมโดยประมาณ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นการประหยัดต้นทุนธุรกรรมต่อรายการ ระหว่างการรับฝากเงิน จำนวน 1 ล้านบาท กับ 5 ล้านบาท และจากผลการคำนวณ ในตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า การรับฝากเงินจำนวน 5 ล้านบาท ทำให้ธนาคารประหยัดต้นทุนธุรกรรมได้มากกว่าการรับฝากเงินจำนวน 1 ล้านบาท เท่ากับ 5 เท่า หรือทำให้ธนาคารประหยัดต้นทุนธุรกรรมได้เท่ากับ 80% ของต้นทุนธุรกรรมที่เกิดจากการรับฝากเงินจำนวน 1 ล้านบาท (ต้นทุนธุรกรรมของการรับฝากเงินจำนวน 5 ล้านบาท คิดเป็น 20% ของต้นทุนธุรกรรมที่เกิดจากการรับฝากเงินจำนวน 1 ล้านบาท)

ตารางที่ 4.10

เปรียบเทียบต้นทุนธุรกรรม (การบริหารจัดการเพื่อให้ได้เงินฝากมา)  
ระหว่างการรับฝากเงินจำนวน 1 ล้านบาท กับ 5 ล้านบาท

ต้นทุนธุรกรรม ต่อ 1 รายการ	
<u>ต้นทุนด้านเวลา</u> - ขั้นตอนในการรับฝากเงินใช้เวลาประมาณ 5 นาที <u>ต้นทุนด้านค่าใช้จ่าย</u> (เป็นเพียงค่าใช้จ่ายบางส่วน ที่นำมาใช้เป็นตัวแทนของข้อมูล) - เงินเดือนพนักงาน 5 นาที คิดเป็น 11.11 บาท* - ค่าวัสดุสิ้นเปลือง (เช่น โบรณำฝาก หมึกพิมพ์) 5.00 บาท - ค่ารับรองลูกค้า (เครื่องตีม 1 แก้ว) 20.00 บาท รวม 36.11 บาท	
วงเงินฝาก 1 ล้านบาท	วงเงินฝาก 5 ล้านบาท
<u>ต้นทุนด้านเวลา</u> 5 นาที <u>หารด้วย</u> 1,000,000 บาท = 0.000005 <u>นาที</u> ต่อการได้เงินฝาก 1 บาทมา <u>ต้นทุนด้านค่าใช้จ่าย</u> 36.11 บาท <u>หารด้วย</u> 1,000,000 บาท = 0.00003611 <u>บาท</u> ต่อการได้เงินฝาก 1 บาทมา	<u>ต้นทุนด้านเวลา</u> 5 นาที <u>หารด้วย</u> 5,000,000 บาท = 0.000001 <u>นาที</u> ต่อการได้เงินฝาก 1 บาทมา <u>ต้นทุนด้านค่าใช้จ่าย</u> 36.11 บาท <u>หารด้วย</u> 5,000,000 บาท = 0.000007222 <u>บาท</u> ต่อการได้เงินฝาก 1 บาทมา

ที่มา : จากประสบการณ์ในการทำงานที่ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งของผู้วิจัย

หมายเหตุ : \*คำนวณจากเงินเดือนพนักงาน 1 คน ที่มีเงินเดือน 20,000 บาทต่อเดือน โดยกำหนดให้ 1 เดือน มี 20 วันทำการ คิดเป็นเงินเดือนต่อวันเท่ากับ 1,000 บาท และกำหนดให้ชั่วโมงทำงาน เท่ากับ 7.5 ชม. (450 นาที : 8.30 น.-17.00 น. ไม่นับเวลาพักกลางวัน 1 ชม.) ดังนั้น ธนาคารมีค่าใช้จ่ายเงินเดือนสำหรับพนักงานคนนี้ เท่ากับ 2.22 บาท ต่อนาที

#### 4.1.2 ผลิตภัณฑ์เงินฝาก และโครงการส่งเสริมการขาย

ผลิตภัณฑ์เงินฝากและโครงการส่งเสริมการขาย เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่ธนาคารพาณิชย์ใช้เพื่อระดมเงินฝาก เพราะช่วยทำให้ธนาคารสามารถรักษฐานลูกค้าเดิมพร้อมทั้งสร้างฐานลูกค้าใหม่ได้ในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นการตอบสนองของความต้องการของลูกค้า เนื่องจากทำให้ลูกค้าสามารถเลือกใช้ผลิตภัณฑ์เงินฝากได้หลากหลายมากขึ้น

สำหรับการระดมเงินฝากของธนาคารธนาคาร ก็ได้นำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้เช่นกัน โดยข้อมูลการใช้เครื่องมือดังกล่าวของธนาคารธนาคาร ที่ผู้วิจัยรวบรวมมาได้ มีความไม่ครบถ้วน เนื่องจากข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล โดยข้อมูลจากผู้วิจัยรวบรวมมาได้ อยู่ในช่วงปี 2546 ถึง ปี 2550 อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลส่วนที่หามาได้ น่าจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นถึงพฤติกรรมการระดมเงินฝากจากการใช้เครื่องมือดังกล่าวของธนาคารธนาคารได้ส่วนหนึ่ง

##### ผลิตภัณฑ์เงินฝาก

ผลิตภัณฑ์เงินฝาก หมายถึง เงินฝากประเภทหนึ่ง ที่ธนาคารมีการกำหนดเงื่อนไขในการรับฝากที่แตกต่างจากประเภทเงินฝากเดิมที่ธนาคารมีอยู่ เงื่อนไขที่แตกต่างนั้น ได้แก่ วงเงินฝาก ระยะเวลาการฝาก อัตราดอกเบี้ย และเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ธนาคารจะกำหนด โดยธนาคารอาจจะนำผลิตภัณฑ์เงินฝากนี้ออกมาเสนอต่อผู้ฝากเงินเพื่อระดมเงินฝากเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือธนาคารอาจจะนำเสนอผลิตภัณฑ์เงินฝากนี้เพื่อระดมเงินฝากตลอดไปก็ได้

สำหรับการออกผลิตภัณฑ์เงินฝากของธนาคารธนาคาร ในปี 2546, 2549 และ 2550 (ตารางที่ 4.11) ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์เงินฝากประเภทฝากประจำ และเน้นไปที่กลุ่มลูกค้ารายใหญ่ซึ่งมีวงเงินฝากในระดับสูง มากกว่าจะเน้นไปที่กลุ่มลูกค้ารายย่อย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ น่าจะมาจากการที่ลูกค้ารายใหญ่มักมีความอ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ยมากกว่าลูกค้ารายย่อย ทั้งนี้ เนื่องจากลูกค้ารายใหญ่เป็นกลุ่มลูกค้าที่มีเงินออมจำนวนมาก และมีความรู้ในการบริหารผลตอบแทนจากเงินออมของตนในช่องทางการลงทุนต่าง ๆ ค่อนข้างดี ดังนั้นหากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารไม่สูงพอที่จะดึงดูดลูกค้ากลุ่มนี้ไว้ได้ ก็จะทำให้ลูกค้ากลุ่มนี้ถอนเงินออกไปเพื่อนำไปลงทุนในช่องทางการลงทุนอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า ซึ่งการถอนเงินฝากของลูกค้ากลุ่มนี้ จะกระทบต่อฐานเงินฝากของธนาคาร ดังนั้นธนาคารจึงต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เงินฝากออกมาอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษฐานลูกค้ากลุ่มนี้ไว้ โดยเฉพาะในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งเป็นช่วงที่มีโอกาสทำให้ลูกค้ากลุ่มนี้สามารถโยกย้ายเงินฝากของตนออกจากธนาคารเพื่อไปหาผลตอบแทนที่ดีกว่าจากช่องทางการลงทุนที่มีให้เลือกมากมายในตลาดการเงิน

ในปี 2549 ซึ่งเป็นช่วงที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดอยู่ในระดับสูง (ภาพที่ 4.8) จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในแต่ละประเภทค่อนข้างสูง (ตารางที่ 4.6) ทั้งนี้เพื่อรักษาฐานเงินฝากของตนเองไว้ โดยในส่วนของธนาคารธนาชาตินั้น นอกจากจะเสนออัตราดอกเบี้ยสูงสำหรับประเภทเงินฝากเดิมที่มีอยู่แล้ว ในปีนี้ธนาคารธนาชาติ ยังมีการออกผลิตภัณฑ์เงินฝากออกมามากขึ้นเพื่อรักษาและขยายฐานลูกค้าอีกทางหนึ่งด้วย ได้แก่ เงินฝากประจำพิเศษ 3 เดือน เงินฝากประจำซูเปอร์ เงินฝากประจำเอ็กตรา นอกจากนี้ ในเดือนเมษายน 2549 ธนาคารธนาชาติยังได้ออกผลิตภัณฑ์เงินฝากประจำพิเศษ 9 เดือน ซึ่งเป็นการเสนอประเภทเงินฝากที่มีระยะเวลาการฝากที่แตกต่างจากระยะเวลาการฝากเดิมที่มีอยู่ (3, 6, 12 และ 24 เดือน) และยังเสนออัตราดอกเบี้ยที่สูงถึง 5% ด้วยเงื่อนไขการฝากขั้นต่ำครั้งละ 100,000 บาท ซึ่งการเสนอประเภทเงินฝากด้วยระยะเวลาการฝากที่แตกต่างนี้ จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าในการวางแผนการออมได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า อัตราดอกเบี้ยที่ธนาชาติเสนอที่ 5% นั้น สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ของธนาคารขนาดใหญ่และขนาดกลางที่กำหนดไว้ที่ 3.50% ถึง 4.25% (ข้อมูล ณ 7 เม.ย.49) ทำให้ลูกค้าสามารถเลือกออมเงินกับธนาคารธนาชาติได้ในระยะเวลาที่สั้นกว่าและยังได้รับดอกเบี้ยที่สูงกว่าด้วย อีกทั้งการออกผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ยังเป็นการช่วยสร้างฐานลูกค้าเงินฝากออมทรัพย์ให้ธนาชาติด้วย เนื่องจากลูกค้าต้องเปิดบัญชีออมทรัพย์คู่กับเงินฝากประจำพิเศษ 9 เดือน เพื่อรองรับดอกเบี้ยที่ธนาชาติจ่ายให้ทุกเดือนหลังจากฝากครบ 3 เดือน ซึ่งลูกค้าก็จะได้รับประโยชน์เช่นกันจากการที่ธนาชาติจ่ายดอกเบี้ยให้ทุกเดือน คือทำให้ลูกค้าสามารถถอนดอกเบี้ยออกไปใช้ได้ทุกเดือนโดยไม่ต้องรอจนกระทั่งครบกำหนดการฝาก

ตารางที่ 4.11

ผลิตภัณฑ์เงินฝากของธนาคารธนชาติ ในช่วงปี 2546 - 2550

ปี	ผลิตภัณฑ์เงินฝาก	ลักษณะผลิตภัณฑ์
2546	- Deposit Hybrid Plus เปิดรับฝากตั้งแต่ 22 เม.ย.- 31 ธ.ค.46	- เงินฝากประจำ 60 เดือน พร้อมความคุ้มครองประกันชีวิต
2549	- เงินฝากประจำพิเศษ 3 เดือน เปิดรับฝากตั้งแต่ 16 ก.พ. 49 - เงินฝากประจำซูเปอร์ เปิดรับฝากตั้งแต่ 23 มี.ค. 49 - เงินฝากประจำเอ็กตรา เปิดรับฝากตั้งแต่ 23 มี.ค. 49 - เงินฝากประจำพิเศษ 9 เดือน เปิดรับฝากตั้งแต่ 7 เม.ย. 49 - เงินฝากประจำปลอดภาษี เปิดรับฝากตั้งแต่ 7 เม.ย. 49	- ฝากขั้นต่ำครั้งละ 30 ล้านบาท ดอกเบี้ย 4.50% - ระยะเวลาฝาก 3 เดือน และรับฝากในรูปแบบของใบรับฝากประจำขั้นต่ำครั้งละ 100 ล้านบาท ดอกเบี้ย 4.75% - ระยะเวลาฝาก 3 เดือน และรับฝากในรูปแบบของใบรับฝากประจำตั้งแต่ 100-1,000 ล้านบาท ดอกเบี้ย 3.00% - 3.75% ผู้ฝากสามารถถอนก่อนกำหนดได้ทุกวัน โดยยังคงได้รับดอกเบี้ยในอัตราปกติ - ฝากขั้นต่ำครั้งละ 100,000 บาท ดอกเบี้ย 5.00% และผู้ฝากต้องเปิดบัญชีออมทรัพย์เพื่อรองรับการโอนดอกเบี้ยที่จะจ่ายให้ทุกเดือน หลังจากฝากครบ 3 เดือน - ระยะเวลาฝาก 24 เดือน ฝากเป็นรายเดือน ขั้นต่ำ 1,000 บาท สูงสุดไม่เกิน 25,000 บาท
2550	- เงินฝากออมทรัพย์มีระดับ เปิดรับฝากตั้งแต่ 15 ก.พ. 50 - เงินฝากประจำพิเศษ 15 เดือน เปิดรับฝากตั้งแต่ 5 ก.ค. 50	- ลูกค้ำจะได้รับดอกเบี้ยเงินฝากสูงขึ้นตามระดับวงเงินฝาก - ฝากขั้นต่ำครั้งละ 100,000 บาท ดอกเบี้ย 3.00% และผู้ฝากต้องเปิดบัญชีออมทรัพย์เพื่อรองรับการโอนดอกเบี้ยที่จะจ่ายให้ทุกเดือน

ที่มา : สรุปและรวบรวมโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ : ปี 2545, 2547, 2548 ไม่มีข้อมูล

### โครงการส่งเสริมการขาย

นอกจากการออกผลิตภัณฑ์เงินฝาก ธนาคารธนชาตยังใช้โครงการส่งเสริมการขาย เป็นเครื่องมือในการรักษาและเพิ่มฐานลูกค้าเงินฝาก ซึ่งลักษณะโครงการส่งเสริมการขายของ ธนาคารธนชาต มีทั้งการแจกของ Premium ต่าง ๆ เช่น กระเป๋า, ร่ม, Package Tour, ลุ้นรางวัล ทองคำ ตลอดจนสะสมคะแนนเพื่อแลกตั๋วเครื่องบินไป-กลับทั้งในและต่างประเทศ โดยโครงการที่ จัดขึ้นมักเป็นการจัดในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่นฉลองครบรอบ 50 สาขา และ 100 สาขา เป็นต้น (ตารางที่ 4.12)

#### ตารางที่ 4.12

โครงการส่งเสริมการขายด้านเงินฝาก ของธนาคารธนชาต ในช่วงปี 2547 - 2550

ปี	โครงการส่งเสริมการขาย
2547	<ol style="list-style-type: none"><li>งาน Ready for your Business จัดขึ้นที่สำนักงานใหญ่ระหว่างวันที่ 27-29 ต.ค.47 โดยมี การ ประชาสัมพันธ์ด้านเงินฝากดังนี้<ul style="list-style-type: none"><li>เปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันตั้งแต่ 10,000 บาท พร้อมสมัครบัตร ATM ฟรีสมุดเช็ค 1 เล่ม</li><li>เปิดบัญชีเงินฝากประจำ 6 เดือน หรือฝากเงินเพิ่มตั้งแต่ 500,000 บาทขึ้นไป โดยต้องมียอด การฝากรวมกันไม่เกิน 5 ล้านบาท รับอัตราดอกเบี้ยเพิ่มพิเศษอีก 0.25% จากอัตราดอกเบี้ย ตามประกาศของธนาคาร</li></ul></li><li>Lifestyle by NBANK จัดขึ้นระหว่างวันที่ 11 พ.ย. – 30 ธ.ค. 47 เป็นการระดมเงินฝากประจำ 12 เดือน สำหรับลูกค้าใหม่ โดยลูกค้าที่ฝากเงินตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป จะได้รับ Package Tour สิงคโปร์ มูลค่า 12,000 บาท</li></ol>
2548	<ol style="list-style-type: none"><li>โครงการฉลองครบ 50 สาขา (Phase I) เริ่มตั้งแต่ 29 ก.ย. – 31 ต.ค. 48<ul style="list-style-type: none"><li>เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ตั้งแต่ 1,000 – 99,999 บาท พร้อมสมัครบัตร ATM รับร่ม Fancy Umbrella</li><li>เปิดบัญชีเงินฝากประจำ 3, 6, 12, 24, 36 เดือน ตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป รับกระเป๋า เดินทาง Smart Bag</li></ul></li><li>โครงการฉลองครบ 50 สาขา (Phase II) เริ่มตั้งแต่ 1 พ.ย. – 21 ธ.ค. 48<ul style="list-style-type: none"><li>เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป พร้อมสมัครบัตร ATM รับร่ม Fancy Umbrella</li><li>เปิดบัญชีเงินฝากประจำ 3, 6, 12, 24, 36 เดือน ตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป รับกระเป๋า เดินทาง Smart Bag</li></ul></li></ol>

ตารางที่ 4.12...(ต่อ)

โครงการส่งเสริมการขายด้านเงินฝาก ของธนาคารธนชาติ ในช่วงปี 2547 - 2550

ปี	โครงการส่งเสริมการขาย
2549 ถึง 2550	<ol style="list-style-type: none"> <li>โครงการ Priviledge Saving เริ่มตั้งแต่ 15 ก.ย. 49 – 28 ก.พ. 50 เป็นกิจกรรมส่งเสริมการตลาดที่ให้ลูกค้าเงินฝากออมทรัพย์รักษาระดับยอดเงินฝากตามเงื่อนไขที่กำหนด เพื่อรับคะแนนสะสมและนำไปแลกเป็นบัตรโดยสารเครื่องบินไป-กลับ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ</li> <li>โครงการ 100 วัน 100 รางวัล เริ่มตั้งแต่ 6 ต.ค. 49 – 13 ม.ค. 50 เป็นกิจกรรมส่งเสริมการตลาดที่ให้ลูกค้าเงินฝากออมทรัพย์รักษาระดับยอดเงินฝากตามเงื่อนไขที่กำหนด เพื่อรับสิทธิ์ลุ้นรางวัลย่อย ทองคำมูลค่า 10,000 บาท จำนวน 99 รางวัล และรางวัลใหญ่ ทองคำมูลค่า 1 ล้านบาท จำนวน 1 รางวัล</li> <li>เงินฝากออมทรัพย์มีระดับแถมประกันอุบัติเหตุ (ระยะเวลารับสิทธิ์คุ้มครอง 15 ส.ค.-28 ธ.ค. 50) โดยลูกค้าจะได้รับสิทธิ์ความคุ้มครองชีวิตและประกันอุบัติเหตุทันทีที่มียอดเงินฝากคงเหลือในบัญชีออมทรัพย์ขั้นต่ำ 10,000 บาท</li> </ol>

ที่มา : สรุปและรวบรวมโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ : 1. ปี 2545 และ 2546 ไม่มีข้อมูล

2. NBANK คือ ชื่อย่อภาษาอังกฤษเดิมของธนาคารธนชาติ ปัจจุบันใช้ว่า TBANK

สำหรับผลิตภัณฑ์เงินฝากและโครงการส่งเสริมการขายที่ธนาคารธนชาติใช้เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการระดมเงินฝากเพื่อรักษาและขยายฐานลูกค้าของธนาคารนั้น น่าจะประเมินได้ว่าประสบผลสำเร็จ เนื่องจากในภาพที่ 4.10 ได้แสดงให้เห็นว่าจำนวนเงินฝากของธนาคารได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

#### 4.1.3 การขยายสาขาของธนาคาร

ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเป็นระบบธนาคารสาขา (Branch Banking System) โดยแบ่งเป็น สาขาเต็มรูปแบบ (Full-Branch) ซึ่งสามารถทำธุรกิจธนาคารพาณิชย์ได้ทุกประเภท และสาขาย่อย (Sub-Branch) ซึ่งทำธุรกิจหลักได้เพียงการรับฝากเงิน และรับชำระค่าสินค้าและบริการต่างๆ แต่จะให้สินเชื่อไม่ได้

การมีสาขากระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคและในต่างประเทศ จะช่วยเป็นหน่วยอิสระย่อยๆ ที่ดำเนินกิจการพร้อม ๆ กันไปกับสำนักงานใหญ่ โดยอาศัยทุนและชื่อเสียงของสำนักงานใหญ่ สร้างรายได้หรือเป็นช่องทางให้เกิดการใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์สูงสุด

จากตารางที่ 4.13 จะเห็นได้ว่าธนาคารที่มีส่วนแบ่งตลาดเงินฝากสูงสุด 4 อันดับแรก (ภาพที่ 1.1 และ ภาพที่ 1.2) คือ กรุงเทพ กรุงไทย ไทยพาณิชย์ กสิกรไทย ล้วนเป็นธนาคารที่มีจำนวนสาขามากที่สุดใน 4 อันดับแรกเช่นกัน คือ กรุงเทพ กรุงไทย กสิกรไทย ไทยพาณิชย์

ตารางที่ 4.13

จำนวนสาขาทั้งหมด ของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย ณ ธันวาคม 2550

ธนาคาร	ธ.ค. 2550					
	กรุงเทพ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคเหนือ	ภาคใต้	รวม
กรุงเทพ	200	238	122	131	101	792
กรุงไทย	185	232	123	120	101	761
กสิกรไทย	217	203	73	76	60	629
ไทยพาณิชย์	290	293	90	95	105	873
กรุงศรีอยุธยา	188	194	62	57	62	563
ทหารไทย จำกัด	161	140	50	61	58	470
นครหลวงไทย จำกัด	140	141	34	40	49	404
ยูโอบี จำกัด (มหาชน)	89	35	9	9	10	152
สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย)	25	7	2	1	1	36
ไทยธนาคาร	75	41	8	9	13	146
<b>ธนาคาร</b>	<b>73</b>	<b>39</b>	<b>15</b>	<b>17</b>	<b>23</b>	<b>167</b>
ทีสโก้	5	11	4	3	4	27
เกียรตินาคิน	4	9	4	5	6	28
สินเอเชีย	3	2	4	1	2	12
แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ เพื่อรายย่อย	11	2	0	2	0	15
ไทยเครดิต เพื่อรายย่อย	2	1	0	0	0	3
เอไอจี เพื่อรายย่อย	1	2	3	2	3	11
เมกะ สากลพาณิชย์	2	1	0	0	0	3

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้เนื่องจากการมีสาขาจำนวนมากครอบคลุมพื้นที่ให้บริการ จะทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าจะได้รับความสะดวกในการใช้บริการ เพราะไม่ว่าจะไปที่ไหน ลูกค้าก็สามารถเข้าใช้บริการได้เมื่อต้องการ

นอกจากนี้ จะพบว่าปัจจุบันธนาคารส่วนใหญ่ได้เน้นการอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ลูกค้ามากขึ้น โดยเน้นที่จะเข้าหาลูกค้ามากกว่าที่จะให้ลูกค้าเข้ามาหาธนาคาร ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ปัจจุบันสาขาของธนาคารต่างๆ ได้มีการเปิดให้บริการในห้างสรรพสินค้า และ

ซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดใหญ่ ตลอดจนการเปิดให้บริการในอาคารสำนักงานขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ในย่านธุรกิจหรือใจกลางเมืองมากขึ้น โดยสาขาเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของสาขาย่อย (Sub-Branch) ซึ่งจะเห็นได้ว่าลักษณะของการเปิดสาขาจะแตกต่างไปจากเดิม ที่สาขาจะมีลักษณะเป็นตึกหรืออาคารตั้งอยู่โดดเดี่ยว (Strand Alone Branch หรือ Full Branch) ในถนนสายหลัก ๆ

ตารางที่ 4.14

จำนวนสาขาย่อย ของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย ณ ธันวาคม 2550

ธนาคาร	ธ.ค. 2550					
	กรุงเทพ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคเหนือ	ภาคใต้	รวม
กรุงเทพ	78	99	38	54	35	304
กรุงไทย จำกัด (มหาชน)	56	56	16	19	19	166
กสิกรไทย	82	60	10	14	18	184
ไทยพาณิชย์	135	134	32	43	56	400
กรุงศรีอยุธยา	51	84	18	20	28	201
ทหารไทย	32	26	7	8	15	88
นครหลวงไทย	37	33	2	9	9	90
ยูโอบี จำกัด	2	0	0	0	0	2
สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย)	4	1	0	0	0	5
ไทยธนาคาร	33	17	0	4	6	60
<b>ธนาชาติ</b>	<b>42</b>	<b>12</b>	<b>6</b>	<b>7</b>	<b>14</b>	<b>81</b>
ทีเอสโก้	4	1	0	0	0	5
เกียรตินาคิน	0	0	0	0	0	0
สินเอเซีย	2	0	0	0	0	2
แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ เพื่อรายย่อย	9	0	0	1	0	10
ไทยเครดิต เพื่อรายย่อย	1	0	0	0	0	1
เอไอจี เพื่อรายย่อย	0	0	0	0	0	0
เมกะ สากลพาณิชย์	0	0	0	0	0	0

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 4.14 พบว่าธนาคารขนาดใหญ่ ได้แก่ กรุงเทพ ไทยพาณิชย์ มีจำนวนสาขาย่อยประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้แต่ธนาคารขนาดใหญ่ที่มีส่วนแบ่งตลาดเงินฝากในอันดับต้นๆ ก็หันมาให้ความสำคัญกับการขยายสาขาในลักษณะของสาขาย่อยมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากธุรกรรมส่วนใหญ่ที่ลูกค้ามาใช้บริการที่สาขา คือการรับฝากเงิน และรับชำระค่าสินค้าและบริการต่างๆ เท่านั้น ดังนั้นการขยายสาขาเพื่อขยายขอบเขตการ

ให้บริการจึงนิยมเปิดในลักษณะของสาขาย่อยมากกว่าสาขาเต็มรูปแบบ เนื่องจากการเปิดเพียงสาขาย่อยก็สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้บริการของลูกค้าได้แล้ว และอีกทางหนึ่งก็เป็นการลดค่าใช้จ่ายในเรื่องสถานที่ และจำนวนพนักงาน รวมทั้งทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพได้มากกว่าสาขาเต็มรูปแบบด้วย

สำหรับธนาคารธนชาติ ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งใหม่ที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นมาเมื่อปี 2545 พบว่าในปีแรกๆ ที่เริ่มเปิดดำเนินงานนั้น การขยายสาขามีไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารธนชาติยังไม่สามารถให้บริการทางการเงินได้ทุกประเภทเหมือนธนาคารพาณิชย์ทั่วไป การให้บริการด้านเงินฝากทำได้เพียงการรับฝากประเภทประจำ ซึ่งลูกค้าที่ต้องการใช้บริการดังกล่าวยังอยู่ในวงจำกัดและมีจำนวนไม่มาก ดังนั้นเครือข่ายการให้บริการในลักษณะของสาขาจึงยังไม่มีควมจำเป็น อย่างไรก็ตาม แม้สาขาที่เปิดในช่วงแรกจะมีน้อย แต่ส่วนใหญ่ก็ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน และย่านธุรกิจ เช่น สาขาสีลม สาขามานูญครอง สาขาเซ็นทรัล พระราม 3 สาขาซีคอนสแควร์ (เปิดให้บริการในช่วงปี 2546-2547) ซึ่งสาขาเหล่านี้สามารถรองรับการให้บริการของลูกค้าธนาคารธนชาติได้

การขยายสาขาของธนาคารธนชาติได้เร่งตัวขึ้นตั้งตั้งแต่ปี 2548 เพื่อรองรับการขยายธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่ธนาคารสามารถให้บริการได้ครบถ้วนแล้ว จากการอนุญาตของทางการให้ยกระดับธนาคารธนชาติจากเดิมที่เป็นธนาคารจำกัดขอบเขตธุรกิจมาเป็นธนาคารพาณิชย์เต็มรูปแบบเมื่อเดือนมีนาคม 2547 และการรับโอนลูกค้าเงินฝากและลูกค้าสินเชื่อ (โดยเฉพาะสินเชื่อเช่าซื้อ) จากบริษัทเงินทุนธนชาติ ตามนโยบายสถาบันการเงิน 1 รูปแบบ โดยมีจำนวนสาขาเพิ่มจาก 13 สาขา ในปี 2547 เป็น 66 สาขา ในปี 2548 และมีการกระจายการเปิดสาขาไปยังภูมิภาคต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากมีการปรับสถานะของสำนักงานอำนวยการสินเชื่อในภูมิภาคต่าง ๆ ของบริษัทเงินทุนธนชาติมาเป็นสาขาของธนาคารธนชาติ

นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนสาขาที่เร่งขยายตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมานั้น เป็นสาขาย่อยประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาทั้งหมด ซึ่งเป็นไปในแนวโน้มเดียวกับการเปิดสาขาของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ เนื่องมาจากข้อดีของสาขาย่อยที่มีขนาดเล็กทำให้สามารถเข้าถึงลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ดีกว่าสาขาเต็มรูปแบบ โดยธนาคารสามารถเปิดสาขาย่อยในย่านธุรกิจ แหล่งชุมชน ห้างสรรพสินค้า และซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่จำกัดได้ นอกจากนี้การเปิดสาขาในลักษณะนี้ยังเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ชื่อของธนาคารธนชาติให้เป็นที่รู้จักได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างฐานลูกค้าและการระดมเงินฝากของธนาคารด้วย (ตารางที่ 4.15 และ ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.15

จำนวนสาขาเต็มรูปแบบ สาขาย่อย และจำนวนสาขาทั้งหมดของธนาคารธนาชาติ  
ตั้งแต่ปี 2545 - 2550

ประเภทสาขา	2545	2546	2547	2548	2549	2550
สาขาเต็มรูปแบบ	0	5	13	37	70	85
สาขาย่อย	0	0	0	29	63	81
จำนวนสาขาทั้งหมด (ไม่รวมสำนักงานใหญ่)	0	5	13	66	133	166

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.16

จำนวนสาขาทั้งหมดของธนาคารธนาชาติ แบ่งตามภูมิภาค ตั้งแต่ปี 2545 - 2550

ปี	กรุงเทพฯ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคเหนือ	ภาคใต้	รวม
2545	0	0	0	0	0	0
2546	4	1	0	0	0	5
2547	8	2	0	1	2	13
2548	33	16	5	5	7	66
2549	59	32	11	14	17	133
2550	72	39	15	17	23	166

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากการที่ธนาคารธนาชาติเร่งขยายสาขาตั้งแต่ปี 2548 นับได้ว่ามีส่วนสนับสนุนให้การระดมเงินฝากของธนาคารธนาชาติขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว โดยพิจารณาได้จากส่วนแบ่งตลาดเงินฝากของธนาคารที่เลื่อนจากอันดับที่ 10 ในปี 2548 มาเป็นลำดับที่ 8 ในปี 2549 (ภาคผนวก ก)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในการระดมเงินฝากของธนาคารธนาชาติ ทั้งกลยุทธ์ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก การออกผลิตภัณฑ์เงินฝากและโครงการส่งเสริมการขาย รวมทั้งการขยายสาขาของธนาคารธนาชาติ พบว่าพฤติกรรมเหล่านี้ เป็นปัจจัยหลักที่สนับสนุนให้การระดมเงินฝากของธนาคารธนาชาติประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาได้จากส่วนแบ่งตลาดที่เพิ่มขึ้น และอัตราการเจริญเติบโตของเงินฝาก ที่ธนาคารอยู่ในระดับที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ อย่างไรก็ตาม การประสบความสำเร็จในการระดมเงินฝาก ยังไม่สามารถบอกถึงความสำเร็จในการทำธุรกิจธนาคารพาณิชย์ของธนาคารได้ โดยหากจะวัดความสำเร็จที่แท้จริง จะต้องพิจารณาถึงผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของธนาคารธนาชาติด้วยว่าเป็นอย่างไร โดยเฉพาะในเรื่องของความสามารถในการนำเงินฝากที่ระดมมาได้ไปบริหารต่อเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ธนาคารธนาชาติ

## 4.2 ผลการดำเนินงาน

ในส่วนของการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธนาคารธนาชาติ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินนั้น จะใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2545 – 2550 ส่วนการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารธนาชาติกับค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ จะขอเปรียบเทียบเฉพาะปี 2547 – 2550 เนื่องจากข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ที่มีอยู่ใน Website ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีข้อมูลตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี 2547 เป็นต้นมา

ตารางที่ 4.17

อัตราส่วนทางการเงินของธนาคารธนาชาติ ตั้งแต่ปี 2545 - 2550

ธนาชาติ		2545	2546	2547	2548	2549	2550
อัตราส่วนทางการเงิน							
อัตราส่วนแสดงความเพียงพอของเงินกองทุน							
1	ส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ (%)	17.07	15.03	12.20	7.83	5.90	7.11
2	เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (%)	32.2	26.9	26.3	17.3	11.1	12.0
อัตราส่วนแสดงคุณภาพสินทรัพย์							
3	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืมทั้งหมด (%)	2.06	3.91	3.62	0.70	2.26	1.36
4	สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อเงินให้กู้ยืมทั้งหมด (%)	4.45	5.83	5.75	2.26	1.87	2.31
อัตราส่วนแสดงคุณภาพการจัดการ							
5	รายได้ทั้งหมดต่อจำนวนพนักงานทั้งหมด (ล้านบาท)	9.24	9.05	4.29	2.34	4.23	4.16
6	รายจ่ายทั้งหมดต่อจำนวนพนักงานทั้งหมด (ล้านบาท)	6.51	6.51	3.28	1.97	3.83	3.37
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร							
7	อัตราผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น (%)	4.66	4.80	6.24	2.99	1.48	5.52
8	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (%)	0.86	0.77	0.84	0.27	0.10	0.36
อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง							
9	สินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝาก (%)	33.31	36.87	42.39	19.34	13.75	9.98
10	เงินให้กู้ยืมต่อเงินฝาก (%)	89.57	78.89	68.91	106.50	100.60	117.43

ที่มา : ธนาชาติ. รายงานประจำปี 2545-2550 และจากการคำนวณโดยผู้วิจัย

ตารางที่ 4.18

ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ตั้งแต่ปี 2547 – 2550

ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ					
อัตราส่วนทางการเงิน		2547	2548	2549	2550
อัตราส่วนแสดงความเพียงพอของเงินกองทุน					
1	ส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์ (%)	7.70	8.92	8.89	9.47
2	เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (%)	11.94	13.22	13.59	14.80
อัตราส่วนแสดงคุณภาพสินทรัพย์					
3	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืมทั้งหมด (%)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
4	สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อเงินให้กู้ยืมทั้งหมด (%)	11.94	9.06	8.07	7.86
อัตราส่วนแสดงคุณภาพการจัดการ					
5	รายได้ทั้งหมดต่อจำนวนพนักงานทั้งหมด	3.50	3.77	5.93	4.83
6	รายจ่ายทั้งหมดต่อจำนวนพนักงานทั้งหมด	2.25	2.39	4.26	3.57
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร					
7	อัตราผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น (%)	15.66	14.25	8.52	1.22
8	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (%)	1.25	1.36	0.77	0.12
อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง					
9	สภาพคล่องตามกฎหมาย* (%)	19.55	18.19	16.69	19.57
10	เงินให้กู้ยืมต่อเงินฝาก (%)	87.64	83.15	87.74	92.97

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และจากการคำนวณโดยผู้วิจัย

หมายเหตุ : n.a. = not available (ไม่มีข้อมูล)

จากอัตราส่วนทางการเงินของธนาคารธนาคาร ในตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่าธนาคารธนาคารมีความสามารถในการนำเงินฝากที่ระดมมาไปปล่อยสินเชื่อได้ โดยพิจารณาได้จากอัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อเงินฝากที่อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะตั้งแต่ปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อเข้าซื้อได้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความสามารถในการบริหารคุณภาพสินเชื่อของธนาคารธนาคาร ก็พบว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากอัตราส่วนแสดงคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคารธนาคารอยู่ในระดับที่ดีกว่า (ต่ำกว่า) ค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ในตารางที่ 4.18

อย่างไรก็ตาม ในปี 2547 – 2548 พบว่า อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารธนาคาร อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้งนี้

เนื่องจากธนาคารธนชาตมีค่าใช้จ่ายในการตั้งสำรองหนี้ปกติที่อยู่ในระดับสูงตามการขยายตัวของสินเชื่อ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเปิดสาขา จึงส่งผลกระทบต่อกำไรสุทธิของธนาคารธนชาต แต่ในปี 2550 อัตราส่วนนี้ของธนาคารธนชาต ปรับตัวดีขึ้นและอยู่ในระดับที่ดีกว่าค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

สำหรับอัตราส่วนทางการเงินที่ธนาคารธนชาตต้องรักษาให้อยู่ในเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ซึ่งได้แก่ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.50) และอัตราส่วนสภาพคล่องต่อเงินฝาก (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6.00) พบว่า ธนาคารธนชาตสามารถรักษาสัดส่วนของทั้งสองอัตราส่วนนี้ ได้ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี 2545 - 2550